

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 33
August - Rugpjūtis 31, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Jungtinių Amerikos Valstijų teisingumo ministerija nori deportuoti kariniais nusikaltimais įtariamą aštuoniasdešimties metų amžiaus lietuvi Algimantą Dailidę, argumentuodama tuo, kad jis prieš 60 metų padėjo persekioti žydus. Pats Dailidė tvirtina karo metais persekiojęs tik komunistus ir nepadaręs nieko bloga žydams. Jis prisipažįsta tarnavęs su komunistais kovojusiuose policijos daliniuose, kai vokiečiai 1941 m. užėmė Lietuvą. 1997 m. po tris metus trukusio teismo proceso iš jo buvo atimta Amerikos pilietybė.

- Lietuvos Premjero Algirdo Brazausko patarėjų kultūros, švietimo ir mokslo klausimais pradėjo dirbti filosofas Arvydas Juozaitis. Vienas iš Lietuvos nepriklausomybės sąjūdžio steigėjų Juozaitis nepriklauso nė viena politinei partijai ir pastaruoju metu aktyviai nedalyvavo politikoje, tačiau yra minimas tarp kitų socialdemokratų kandidatų prezidento rinkimuose. Brazauskui tapus Prezidentu Juozaičiui buvo pasiūlyta užimti bet koki postą Vyriausybėje, tačiau jis nesutiko. Vėliau filosofas atmetė dar vieną pasiūlymą ir netapo kultūros ministru.

- Vilniaus oro uoste įvyko Vokietijos oro kompanijos "Lufthansa" lėktuvo avarinis nusileidimas. Keleivinis "Boing" skrido iš Maskvos į Frankfurtą ir nusileidimo Vilniaus oro uoste neplanavo, tačiau, skrendant virš Lietuvos sostinės, maždaug dešimties kilometrų aukštyje, oro uostą lėktuvo įgula informavo, kad atsirado problemų kondicionavimo sistemoje, ir paprašė leidimo leistis. Pasak pareigūnų, keleiviai nenukentėjo, dar nežinoma, kiek tiksliai jų skrido lėktuvu, tačiau iš pažiūros lėktuvo salonas atrodė esąs pilnas. Neoficialiais duomenimis, nusileidusio lėktuvo salonas buvo užtvindytas dūmų.

- V. Lingytės sukurta ilgiausias dailės darbas ant išorinės sienos Vilniuje bus įrašytas į "Lietuvos rekordų knygą". Savanorių prospekte beveik mėnesį keletas jaunų dailininkų AB "Vilniaus duona" juosiančią kėpyklos teritoriją sieną pavertė meno projektu. Jauniesiems dailininkams reikėjo dekoruoti visą sieną, kuri ne tik atspindėtų įmonės veidą, bet ir papuoštų Vilniaus miestą. Akcinės bendrovės "Vilniaus duona" surengtame konkurse dalyvavo 11 menininkų. Daugiausia simpatijų pelnė 24 metų Lietuvos Dailės akademijos (VDA) studentės Vaivos Lingytės projektas. Dekoruoti sieną dailininkei padėjo ir daugelis Vilniaus dailės akademijos studentų. Projekto įgyvendinimui įvykdyti buvo naudojama mišri technika, kurios pagrindą sudaro sausa freska, taip pat galima įžvelgti ir graffiti elementų. Piešinio ilgis 139 metrai, aukštis 2 metrai, o dažų sunaudota per 100 kilogramų. Didesnius dailės darbus galima pamatyti tik graffiti mieste Berlyne.

JAV POLITOLOGAS RAGINA LIETUVĄ NEDARYTI KLAIDŲ

NATO plėtros strategas Ronald Asmus ragina Lietuvą toliau tęsti pasirošimą narystei NATO ir nedaryti klaidų.

Atostogaujantis R. Asmus su šeima privataus vizito į Lietuvą atvyko Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Ušacko kvietimu.

Po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi politologas žurnalistams sakė, kad Lietuva turi tęsti savo pasirošimus NATO. "Dabar mes turime strategiją, darome pažangą ir matome artėjantį finišą. Mano patarimas jums - nedarykite klaidų, tęskite savo namų darbus. Tai lemtingas periodas mūsų ir jūsų istorijoje", - sakė R. Asmus.

R. Asmuso teigimu, JAV nori atsakyti į du klausimus apie Baltijos šalis. "Pirma, ar šios šalys tokios pat kaip mes, ir antra - jei mums teks eiti į karą, ar jos bus mūsų sąjungininkės", - formuluavo klausimus R. D. Asmus. V. Ušackas pažymėjo, kad Lietuva turi daryti savo "namų darbus" tiek ekonomine, tiek gynybine prasme, kalbant apie finansavimo krašto apsaugai išlaikymą - 2 procentus bendrojo vidaus produkto. "Savo ruožtu turime tęsti ganėtinai brandžią ir aktyvią politiką su kaimynais", - sakė Lietuvos

Ronald Asmus

ambasadorius JAV.

Jis teigė, kad kol kas anksti spręsti, kurios iš 10 norą pareiškusių šalių bus pakviestos prisijungti prie Aljanso. "Savo laiku debatams vystantis bus galima matyti, kurios šalys realiausiai gali būti pakviestos", - sakė V. Ušackas.

Lygindamas buvusio JAV prezidento B. Clinton ir dabartinio prezidento George Bush administracijų santykius su Lietuva, V. Ušackas sakė, kad Washingtono santykiai su Lietuva buvo ir yra labai geri. "Galime džiaugtis, kad tokia maža valstybė, kaip Lietuva, ar Baltijos kraštai dideliame JAV interesų sraute užima labai aukštą vietą tiek buvusio pre-

zidento, tiek dabartinio prezidento darbotvarkėje", - sakė V. Ušackas.

Po kelių dienų viešnagės Lietuvoje R. Asmus atostogas tęs Italijoje. Pastarosiomis dienomis jis lankėsi Latvijoje, kur jį priėmė šalies prezidentė Vaira Vykė-Freiberga.

R. Asmus dabar yra JAV tarptautinių santykių tarybos darbuotojas. Jis dirba Washingtone įsikūrusio Europos tyrimų biuro vyrensiuoju bendradarbiu.

1997-2000 metais R. Asmus dirbo JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojo padėjėju Europos reikalams. Valstybės departamente jis buvo atsakingas už JAV politikos NATO plėtros klausimais koordinavimą. Dar anksčiau dirbo vyrensiuoju analitiku įtakingame tyrimų centre "RAND Corporation" ir buvo vyrensiuoju analitiku "Laisvės" radijuje. Dalyvaudamas formuojant JAV politiką Aljanso plėtros atžvilgiu, R. Asmus nedviprasmiškai parėmė Baltijos šalių priėmimą į NATO.

Lietuvos prezidentas V. Adamkus yra apdovanojęs R. Asmusą Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu, o Estijos vadovas Lennart Meri - Šv. Marijos žemės ordinu.

BNS

ŪKANOTA LIETUVIŠKO LIBERALIZMO ATEITIS

Vytautas Rubavičius

Jei kas, stebintis Lietuvoje vykstančius politinius spektaklius, padarytų išvadą, jog liberalizmo idėjos Lietuvoje neprigijo, tas būtų visiškai teisus ir sykiu visiškai neteisybė. Tačiau ir teisumas, ir neteisumas yra visiškai nesusię nei su pačiomis liberalizmo idėjomis, nei su jų sklaida Lietuvoje. Iš esmės juk niekas ir nesiėmė sunkaus intelektualinio darbo - suvokti šiuolaikinio liberalizmo idėjų kompleksą ir įvairiais būdais skleisti liberalizmo ideologiją.

Tiesa, keletas apsiskaiciusių apžvalgininkų nepalaujamai teigia būtinumą liberalizuoti gyvenimą, tačiau tas raginimas pagrįstas grynų ekonomistinių liberalizmo suvokimu. Daugeliui lietuvių liberalų tiesiog nesuprantama būtų amerikiečių filosofo John Rawls ironiška pastaba, jog visiškai klaidinga yra manyti, esą liberalizmas yra individualizmu besiremiantis ir individualizmą propaguojanti

doktrina, nes liberalizmo tikslas yra užtikrinti įvairiausias suinteresuotumo laisve apraiškas - ir individualias, ir grupines. Ką jau kalbėti apie šiuolaikinių liberalų vakariečių siūlymą visokių reformų efektyvumą pasverti visuomenės stabilumo užtikrinimo kriterijumi. Kaip tik šiuolaikinis liberalizmas teigia, jog tam stabilumui ypač svarbu lygios piliečių galimybės siekti išsilavinimo ir darbinio apmokymo, antraip ne visi visuomenės sluoksniai gali visavertiškai dalyvauti debatuose apie socialinę ir ekonominę politiką bei kitus svarbius dalykus. O tokie debatai - tai pilietinės liberalios visuomenės pamatas.

Pravartu būtų žmonėms, sava vadinantiems liberalais, prisiminti dar vieną esminį politinio liberalizmo reikalavimą - visiems piliečiams turi būti sudarytos sąlygos, kad jie sąmoningai ir efektyviai galėtų

pasinaudoti savo esminių laisvių teikiama privalumais. Šitai suponuoja kryptingą socialinę politiką, kurios įgyvendinimas neįmanomas be valstybinių institucijų. Toje politikoje susaistomos "socialinė" ir "ekonominė" laisvės plotmės ir, atsižvelgiant į pilietinės visuomenės (visų) reikmes, sprendžiami neišvengiamai tarp jų plotmių kylantys prieštaravimai.

Lietuviškąjį liberalizmą galima nusakyti kaip tam tikrą laisvės nusavinti buvusį "liaudies turtą" ir laisvės tvarkytis su mokesčių mokėtojų pinigais bei valstybės turto ideologiją. Šitai puikiai liudija ir dviejų didžiųjų liberalų - Rolando Pakso bei Artūro Zuoko veikla Vilniaus savivaldybėje, ypač susijusi su nekilnojamojo turto perėmimu. Esminė lietuviško liberalizmo idėja - visų socialinio bei ekonominio gyvenimo sferų "išvalstybinimas", diegiant jose rinkos sąlygas bei mechanizmus. Tačiau juk pačios rinkos suvokimas priklauso nuo to, kaip įsivaizduojama ta "laisvė", kuri

(nukelta į 2 psl.)

LITVAKAI PAGERBĖ HOLOKAUSTO AUKŲ IR GAONO ATMININMĄ

70-ties tūkstančių Paneriuose nužudytų holokausto aukų atminimą rugpjūčio 26 d. rytą gedulingomis apeigomis pagerbė trečią dieną Vilniuje vykusio Pasaulio litvakų kongreso dalyviai.

Sukalbėję mirusiems atminti skirtą maldą "Kadiš", iš Lietuvos save kildinantys žydai nuvyko į Vilniaus žydų kapines, kur prie Vilniaus Gaono mauzoliejaus įvyko pamaldos.

Pirmasis Pasaulio litvakų kongresas prasidėjo rugpjūčio 24 d. Kiekvieną dieną vyko įvairūs kultūrinės programos

renginiai.

Rugpjūčio 25 d. vakarą sausakimšoje Lietuvos žydų bendruomenės salėje Blecharovitch ir jos brolis kompozitorius bei pianistas Moshe Blecharovitch, atlikę žydų liaudies ir savo kūrybos dainas.

Rugpjūčio 25 d. vakare bendruomenėje taip pat įvyko susitikimas su literatais - buvusiu vilniečiu Aronu Garonu, šiuo metu gyvenančiu Izraelyje, Marku Ozeru iš JAV, rašytoja Odile Suganas iš Prancūzijos.

Vėliau bendruomenėje buvo atidaryta keturiolikos Lietuvos

žydų dailininkų paroda. Pristatydama jų kūrinis, dailėtyrininkė Saulė Mažeikaitė papasakojo apie Nacionalinės premijos laureato scenografijos meistro Adomo Jacovskio indėlį į šių dienų Lietuvos kultūrą, atkreipė dėmesį į jauno dailininko Salomono Teitelbaumo darbus, kurie greitai bus pristatyti personalinėje parodoje Paryžiuje. Pirmasis Pasaulio litvakų kongresas, kuriame dalyvavo apie 300 iš viso pasaulio susirinkusių žydų, tęsėsi iki rugpjūčio 30 d.

BNS

Paminklas tremtiniais Naujoje Vilniuje V. Kapočiaus nuotr.

R. LUGAR LIETUVOJE VIEŠI SAVO KELIONĖS PO BALTIJOS ŠALIŲ IR RUSIJOS SOSTINES METU

Senatorius prisiminė savo susitikimus JAV su V. Adamkumi, kuomet V. Adamkus vadovavo JAV Vidurio Vakarų Aplinkos apsaugos agentūrai, o dabartinis senatorius buvo Indianapoliso mero.

"Dabar susitinkame lemtingu mūsų šaliai momentu, ir aš noriu paremti jūsų šalies siekius", - sakė R. Lugar.

Vėliau R. Lugar susitiko su ministru pirmininku Algirdu Brazausku. Po susitikimo A. Brazauskas žurnalistams sakė su senatoriumi daugiausiai kalbėjęs apie Lietuvos pasirošimą narystei NATO.

A. Brazausko teigimu, R. Lu-

gar pritarė nuomonei, jog Lietuvos narystė NATO priklauso ir nuo gerų santykių su kaimynais, ypač su Rusija. R. Lugar buvo tarp 18 senatorių, šių metų balandį paraginusių JAV prezidentą George W. Bush paskelbti NATO plėtrą jo administracijos pirmiausiu prioritetu.

Šią vasarą per savo pasisakymą Senate R. Lugar paragino kitais metais į NATO pakviesti tris Baltijos šalis, Slovakiją ir Slovėniją.

Lietuva tikisi būti pakviesta į NATO kitąmet lapkritį per Aljanso viršūnių susitikimą Prahoje.

BNS

LATVIJOS DIPLOMATUS NUSTEBINO VIŠEGRADO GRUPĖS SĄLYGA DĖL BALTIJOS VALSTYBIŲ PRIĖMIMO Į NATO

Latvijos diplomatus nuste-bino Višegrado grupės pareiškimas, kad ji Baltijos šalių priėmimą į NATO remia tik tada, jeigu į Aljansą bus įtrauktos Slovėnija ir Slovakija, nes ma-

no, kad į Aljansą turi būti priimtos visos šalys, pareiškusios tokį norą ir atlikusios būtinus dalyvavimo jame reikalavimus.

(nukelta į 2 psl.)

AR ŽINO PREMJEERAS A. BRAZAUSKAS, KUO JIS PATS TIKI?

Rugpjūčio 14 d., Algirdas Brazauskas išskirtiniame interviu "Respublikai" dėstė savo mintis apie šalies finansų, ekonomikos, žemės ūkio, valstybės valdymo problemas. Šis interviu buvo įvardytas jo žodžiais: "Tikiu gera mūsų valstybės ateitimi". Ar mes galime kartu su juo teigti tą patį ir kokiais argumentais jis grindžia savo tikėjimą?

Interviu turinys verčia suabejoti ir kyla klausimas - ar A. Brazauskas turi realią pozityvią Lietuvos ūkio vystymo strategiją, na, nors bendrus jos bruožus?

Visas interviu tekstas nuo pradžios iki pabaigos pažymėtas jei ne neigiamais esamos padėties vertinimais, tai tikrai labai atsargiu abejojimu. Taigi kelio, kuriuo žengiant galima tikėtis, kad Lietuvos ateitis gerės, A. Brazauskas nenužymėjo.

Sprendžiant iš kritiško požiūrio į daugelį Lietuvos ūkio problemų, optimistiškas premjero tikėjimas gera ateitimi gali būti tik skambi frazė, kuri jam reikalinga kuriant gerą savo asmenį įvaizdį, priešpriešinant

jam blogą Lietuvos įvaizdį, kurį šiame interviu jis kuria.

Pažvelkime konkrečiau. Štai kalbama apie skolas, kurių Lietuva turi beveik 13 milijardų litų, iš kurių 10 milijardų užsienio paskolos. Palyginti su kitomis panašaus lygio šalimis, tai nėra pavojinga. Premjero tikslas formuluojamas paprastai: "Visos mūsų pastangos turi būti skirtos tam, kad valstybės skolos imtų mažėti ar bent išliktų, nedidėtų". Požiūris normaliai tradiciškas ir labai suprantamas konservatyviam miestui bei kaimo žmogui, kuriam bet kokia skola asocijuojasi su skurdu ir baudžia-

va. Bet Lietuvos skolų problema glūdi ne jų dydyje, o jų panaudojimo efektyvume. Štai čia A. Brazauskas vengia kalbėti, nes tai reikalauja rimtos strateginės raidos koncepcijos. Skolos sumažinimas nėra nei strategija nei ekonomika. Tame pačiame interviu jis vėl mini keletą "pozityvių" veiksmų, kurie reiškia ne ką kita, kaip pinigų pravalgy-ma, o ne jų panaudojimą ūkio plėtrai.

(nukelta į 4 psl.)

JAV LB Visuomeninių reikalų taryba informuoja

Vasara - tai atostogų metas, tačiau lietuviams Amerikoje dabar yra pats laikas pasiruošti rudeniiui, kai bus palankiausia progą įtaigoti savo vietovių JAV politikus pasisakyti dėl Lietuvos pakvietimo į NATO. Be to, liepos gale Kongreso nariai visą rugpjūčio mėnesį ir dalį rugsejo išleis poilsiauti. Daug jų pabuvos savo valstijose puoselėjant ryšius ir asmeniškai bendraujant su balsuotojais. Tarp jų turėtų būti ir lietuviai kartu su vienminčiais sąjungininkais, kurie pritaria NATO plėtrai.

JAV pozicija NATO klausimu

Nuo pavasario, kai buvo išplatinta LB apygardoms ir apylinkėms paskutinė JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos informacija, NATO klausimas yra gerokai pajudėjęs į gerąją pusę. Balandžio mėnesį Baltijos valstybių priėmimą į NATO stipriai parėmė to laiko įtakingas Senato užsienio reikalų komiteto pirmininkas senatorius Jesse Helms bei visa eilė kitų aukštų JAV pareigūnų. Vėliau Senate atsirado tolimesnių mums palankių atgarsių. Respublikonų Senato vadovas sen. Trent Lott ir užsienio reikalų komiteto narys, sen. Richard Lugar pritarė NATO plėtimui. Šiuo metu apie trečdalis Senato yra pareiškę savo pritarimą plėtos klausimui, mažiau nei trečdalis priešinasi, o likusieji dar turi apsispręsti. Kuo toliau, tuo palankiau Washingtone turėtų būti traktuojama Lietuvos pakvietimo byla. Prezidentas Bush ir jo artimiausi patarėjai yra vis daugiau nusiteikę įtraukti į NATO plėtimą Baltijos valstybes, ar bent dalį jų, ir tai teigiamai veikia JAV politikus bei užsienio šalių NATO sąjungininkus.

JAV valdžios žinovai mano,

kad ši rudenį JAV vyriausybė jau vykdys pirminius sprendimus dėl kandidatų atrankos. Galutiniai sprendimai gali užsidersiti iki sekančio pavasario, kai NATO baigs savo kandidatų įvertinimus pagal jiems pateiktus NATO pasiruošimo veiklos standartus. Manoma, kad kai bus išvardinti JAV remiami kandidatai, tada žymiai išryškės opozicija ir išsiplės jau pradėti ginčai dėl NATO plėtos. Į JAV vyriausybę daug įtakos turės Senato užsienio bei ginkluotų pajėgų komitetų nariai bei žinomų pavienių senatorių nuotaikos. Su laiku Senatas turės ratifikuoti (su 67 balsų dauguma) visus sprendimus priimti naujus NATO narius. Šiuo metu, daugelis Washingtono specialistų mano,

kad Baltijos valstybės, ypač Lietuva, turi gerą galimybę sekančiais metais patekti į NATO, jeigu laikysis dabartinės užsienio politikos krypties ir išvengs didesnių politinių klaidų.

Paskutiniųjų mėnesių įvykiai

Gegužės mėnesį vyko svarbūs suvažiavimai Bratislavoje ir Vilniuje. Bratislavoje susirinkę visų NATO kandidatuojančių valstybių vyriausybės vadovai pasisakė už NATO plėtrą 2002 metais. Čekijos prezidentas Vaclav Havel stipriai ragino priimti Lietuvą, Latviją ir Estiją į NATO ir pridūrė, kad būtų moraliai nepriimtina jas išskirti iš tos sąjungos, nes tai atsiduotų Ribentropo-Molotovo pakto pa-

kartojimu. Sakė, kad laikas baigti pataikauti tamsiausioms Rusijos tendencijoms ir kad su Rusija reikia santykiuoti, kaip su subrendusia valstybe. Rusija turėtų suprasti, kad Baltijos valstybės NATO sudėtyje jai nekeltų jokios grėsmės.

Gegužės mėnesio gale Vilniuje įvyko sėkminga NATO Parlamentinės Asemblėjos sesija, kurioje dalyvavo skaitlinga JAV Kongreso atstovų grupė bei parlamentarai iš visų 19 NATO priklausančių valstybių. Ten buvo nutarta siūlyti Šiaurės Atlanto tarybai, kad NATO plėtra įvyktų 2002 metais ir kad būtų teikiamos lygios galimybės patekti į organizaciją visoms pasiruošusioms kandidatėms, įskaitant ir Baltijos valstybes. NATO Generalinis sekretorius George Robertson pareiškė, kad sekančiais metais NATO bus plečiama ir tik lieka atrinkti kandidates.

Vilniuje, rugpjūčio 1 d. "Į laisvę" fondo surengtoje savaitėje "Lietuvos valstybės idėjos ir svarbiausi jos raiškos momentai"

Z. Beliausko nuotr.

Ūkanota lietuviškojo liberalizmo ateitis

(atkelta iš 1 psl.)

apibūdina rinką. Civilizuotos laisvosios rinkos sąlygomis dėl laisvės ir laisvių ilgai ir nuobodžiai deramasi, aiškiai suvokiant, jog laisvė visada yra ir nelaisvė, jog laisvė vieniems gali būti nelaisvė ir prievarta kitiems. "Telekomui" suteikta laisvė (sutartis) savo nuožūra nustatinėti tarifus yra prievarta visuomenės atžvilgiu. Dėl susitarimų laisvių kylančias visuomenines įtampas turi silpninti viešojo politika bei socialinės programos, kitaip tarant nesiliaujantys laisvės turiniu suinteresuotų socialinių

grupių debatai.

Primityvusis socialinio bei ekonominio gyvenimo "išvalstybinimas" (beje, dažniausiai tiesmukai propaguojamas Laisvosios rinkos instituto ekspertų) yra populizmas, kurį mokslinėje literatūroje priimta vadinti dešiniuoju. Dešiniojo populizmo funkcija yra siaurą grupinį ekonominį interesą "paversti" visuomeniniu gėriu ir šitaip užtikrinti tam tikro visuomenės sluoksnio ekonominį bei politinį dominavimą. Tas populizmas nedaug ką bendra turi su politiniu liberalizmu. Tad galima drąsiai teigti, jog Lietuvoje kaip

tik ir nepriėjo populistinis ekonomistinis liberalizmas, tačiau, kita vertus, didžiama į įvairiausias partijas išsirašiusių veikėjų juo dangstė savo veiklą.

Paskutiniai įvykiai, susiję su liberalų vadovais, rodo, jog liberalams, kaip ir kitų partijų nariams, svarbu ne idėjos. Ne idėjos ir jų įgyvendinimas padeda politikui susikrauti politinį kapitalą. Juk ir Gediminas Vagnoriaus į politinę orbitą paleistas R. Pakšas neturėjo jokių idėjų, juolab liberalų. R. Pakso virtimą liberalu ir liberalų vadovu lėmė politiniai išskaičiavimai ir įvairių liberalų interesai. R. Pakso ir Partijos vedybės negalėjo ilgai trukti, kadangi buvusio premjero iš gestų

susikrautas politinis simbolinis kapitalas yra labai jau efemeriškas - būtina spėti juo pasinaudoti.

Eugenijaus Gentvilo politinis kapitalas kiek solidesnis - tai įdirbis Klaipėdos savivaldybėje. Tačiau Lietuvos politinėje scenoje jis vis dėlto neką reiškia ir taip pat gali greitai išgaruoti. O atsižvelgiant į tai, kokią nekilnojamą svorį igauna Vilniaus meras A. Zuokas, kuriam energingo, perspektyvaus politiko aureolę kurti padeda pats "Lietuvos rytas", Liberalų sąjungos ateitis darosi vis niuresnė. Šitai, deja, dar labiau užtemdo vakarietiškojo šiuolaikinio liberalizmo sklaidos perspektyvas.

Latvijos diplomatus nustebino Višegrado grupės sąlyga dėl Baltijos valstybių priėmimo į NATO

(atkelta iš 1 psl.)

"Jeigu iš tikrųjų yra taip, tai - kažkas nauja, ir tai stebina", - sakė Latvijos URM valstybės sekretorius Maris Riekstins.

M. Riekstins nurodė nesąsipažinęs su šiuo pareiškimu, todėl atsisakė jį išsamiau komentuoti. M. Riekstins taip pat pripažino, jog tokių sąlygų iki šiol nebuvo keliama derybose su Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos diplomatais bei atstovais.

"Jie visada reikė nuosekliai paramą mūsų dalyvavimui NATO, to su nieko nesiedami", - sakė jis.

Viena vertus, pareiškimą reikia vertinti teigiamai, nes jame pritariama Baltijos šalių priėmimui į NATO, bet, antra vertus, - Latvija niekada nesutiko su jokių šalių kandidatų grupavimu, laikydamosi nuomonės, kad būti priimtos nusipelnė

tos šalys, kurios gali atlikti išnarystės išplaukiančius reikalavimus.

"Tai tas pats, kaip su Rusija - jeigu ji aiškiai pareiškia norą įstoti ir gali atitikti visus narystės reikalavimus, kodėl gi ne?" - sakė M. Riekstins.

Čekijos, Lenkijos, Vengrijos ir Slovakijos premjerai rugpjūčio 25 d. po neoficialaus susitikimo Vengrijoje pranešė, kad remia Baltijos šalių priėmimą į NATO, jeigu į Aliansą galės įstoti Slovakija ir Slovėnija.

"Višegrado grupė visiškai pritaria Baltijos šalių priėmimui į NATO per kitą plėtos ratą, bet su sąlyga", kad Slovakija ir Slovėnija taps NATO narėmis "vėliausiai" iki Baltijos šalių priėmimo, sakė spaudos konferencijoje Vengrijos premjeras Viktor Orban.

Omnitel Laikas

Lietuvos partijos gavo šiek tiek pinigų

Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) paskutiniąją rugpjūčio savaitę politinėms partijoms padalijo antrajam metų pusmečiui skirtą valstybės dotaciją.

Sprendimas dėl lėšų skyrimo buvo priimtas rugpjūčio 21 d. vykusiam VRK posėdyje.

Šių metų biudžetė politinės partijoms iš viso buvo skirta 524 tūkst. litų, iš jų 262 tūkst. litų partijos gaus antrąjį pusmetį. Daugiausiai lėšų iš valstybės gavo Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP). Jai buvo skirta 30,4 tūkst. litų, tekusių LSDP, ir 36,5 tūkst., skirtų buvusiai Lietuvos demokratinei darbo partijai (LDDP).

LSDP ir LDDP šių metų sausį susijungė į vieną partiją.

Naujoji sąjunga (NS, social-liberalai) gavo 56,6 tūkst. litų, Lietuvos liberalų sąjunga - 52,4

tūkst. litų. Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) - 28,7 tūkst. litų, Lietuvos valstiečių partija - 21,6 tūkst. litų, Lietuvos centro sąjunga - 20,8 tūkst. litų, Lietuvos krikščionių demokratų partija (dabar - politinė partija "Lietuvos krikščionys demokratai") - 14,9 tūkst. litų. Lėšos buvo paskirstytos pagal partijų gautus rinkėjų balsus per paskutinius Seimo ir savivaldybių rinkimus.

Pagal Partijų ir politinių organizacijų finansavimo įstatymą, valstybės dotacija skiriama partijoms, kurio gavo ne mažiau kaip 3 proc. balsų.

VRK duomenimis, daugiausiai balsų, sudėjus savivaldybių ir Seimo rinkimų rezultatus, gavo Naujoji sąjunga. Nuo jos mažai atsilieka Lietuvos liberalų sąjunga.

Balandžio mėnesį, vadovaujant Baltic Caucus vadovams, sen. Richard Durbin ir sen. Gordon Smith, 17 senatorių pasirašė laišką, raginantį prezidentą Bush veikti NATO šalis, kad vienbalsiai būtų priimtas sprendimas išplėsti NATO 2002 metais. Prezidentas Bush birželio mėnesį lankydams Europoje, Briuselyje bei Varšuvoje pareiškė, kad JAV remia NATO plėtrą ir kad sekančiais metais turėtų būti kviečiamos visos kandidatės, kurios prilygs NATO pasiruošimo standartams. Neturėtų būti kreipiamas dėmesys, kur jos Europoje randasi ir kokia buvo jų istorinė praeitis. Prezidentas teigė, kad NATO plėtra ir Rytus neužgaus Rusijos interesus, bet juos puoselės.

Šiuo laiku, JAV Atstovų Rūmuose 50 atstovų yra pasirašę kongr. John Shimkaus rezoliuciją (HCR 116), remiančią Baltijos valstybių pakvietimą į NATO. Liepos viduryje Senate praėjo sen. Campell pasiūlyta rezoliucija (SCR 34), kuria buvo pasveikintos Baltijos valstybės už jų nuostabių atsekimus per 10 nepriklausomybės metų. Senate kol kas dar nėra analogiškos kongr. Shimkaus rezoliucijos.

Ką nuveikė JAV LB?

JAV LB lygyje nuveikta nemažai darbų. Vyko pastovūs pokalbiai su Baltųjų Rūmų bei Valstybės departamento pareigūnais, susitikimai su Senato bei Atstovų rūmų patarėjais bei pačiais senatoriais. Pavyzdžiui, Lietuvių Bendruomenės suorganizuota Pensilvanijos lietuvių grupė birželio pabaigoje Washingtono lankėsi pas senatorius Santorum ir Specter. New Yorko, Floridos ir Utah lietuvių rašė laiškus į vietos laikraščius atsakyti į kai kuriuos nepalankius vedamuosius tų valstijų spaudoje. New Yorko apygarda dėjo pastangas praveisti jų valstijos Atstovų rūmuose bei Senate rezoliucijas dėl Lietuvos priėmimo į NATO. Visose apygardose vyko vajai rinkti parašus peticijai už NATO plėtrą. Iki liepos galo visoje Amerikoje, JAV LB ir kitos organizacijos surinko virš 20,000 parašų. Peticijos vėjus tęsiasi ir bus siekiama surinkti žymiai daugiau parašų, jie bus įteikti prezidentui Bush, kada jis priims prašymą su juo susitikti. JAV LB, kartu su JBANC, suruošė bendrą interneto pokalbį su JAV NATO Komiteto pirmininku

(nukelta į 7 psl.)

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų bizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail: jlbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dalyvauja Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

DAIVA IZBICKAITĖ-VERŠELIENĖ, DEWOLFE REAL ESTATE, 677 Worcester Rd., Natick, MA 01760, gali aptarnauti jūsų visus nekilnojamo turto poreikalus. DeWolfe firma specializuojasi namų pardavimu, paskolų gavimu, persikraustymu ir draudimu. Suteikiama paslauga perkant arba parduodant namus. Skambinkite (718) 446-9743 palikite žinutę arba įstaigą (508) 655-0680, (508) 523-9058.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ RADIJŲ PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis: dr. Giedrė Kumpikaitė, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11472. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALĖ-

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra

**Darbo diena
sutinkant**Darbo dienos šventimas
išaugo iš Darbo riterių (Knights
of Labor) metinių eisenų-
paradų New Yorko mieste 1882,

1883 ir 1884 metais. Iki to laiko Darbo riteriai, pirmiausia susikūrę Philadelphijoje, buvo slapta ir uždara draugija, siekusi tokių pačių tikslų, kaip vėliau (1881 m.) įsikūrusios darbo unijos. Darbo riteriai jau nesirėmė viena darbininkų grupe (angliakasių, batsiuvių, šaltkalvių ar pan.), bet vienijo visus ir, be to, stengėsi pabrėžti moralinę darbo vertę, o ne tik kovoti už geresnį atlyginimą, trumpesnį darbo laiką, tinkamesnes sąlygas ir kt. Buvo taipogi rūpinamasi darna tarp darbdavių ir darbininkų. Pagrindinis tikslas - asmeninė bendruomeninė gerovė, siekiama garbingu, riterišku darbu. Darbo riterių pabrėžiama pagarba dirbančiam asmeniui ir darbui, kokios rūšies jis bebūtų, susikaupė į Darbo dieną - šventę, pirmiausia įteisintą Colorado valstijoje (1887 m.), o paskui New Yorke, New Jersey, Massachusetts ir kitose valstijose. Dabar Darbo diena visose Jungtinėse Amerikos Valstijose ir daugumoje Kanados provincijų švenčiama pirmąjį rugsėjo pirmadienį (tokią rezoliuciją priėmė Darbo riterių draugija dar 1884 m.). Tuo tarpu kituose kraštuose - Europoje vyrauja Gegužės pirmoji.

Gegužės pirmoji Europoje pradėta švęsti trejetą metų vėliau (1890 m.). Toji šventė išsirutuliojo iš demonstracijų, reikalavusių darbininkams 8 valandų dieninio darbo. Tokį pat reikalavimą Amerikoje kelė ir Darbo riteriai, dabartinių darbo unijų pirmūnai, bet nei jie, nei juos pasekusi Amerikos Darbo federacija (AFL) bei kitos didžiosios darbo unijos Amerikoje savo reikalavimų nesiejo su dramsčiu revoliuciniu judėjimu, kuris apsigyjo apie Gegužės pirmosios dienos minėjimus Europoje. Gegužės pirmoji daug kur buvo paversta marksistinio socializmo simboliu. Siekta ne vien socialinių tikslų bei perversmų, iš kurių pats ryškiausias įvyko Rusijoje bolševikinės revoliucijos pavidalu. Sovietų Sąjungoje ir dabartinėje Rusijoje Gegužės pirmoji tebesiejiama su pasaulinės revoliucijos siekimais. Jie yra jau labai atitolę nuo pastangų padėti žmonėms pagerinti darbo sąlygas ir pasiekti didesnę gerovę. Ten pasiekta priešingų rezultatų: darbas žmones pavergė.

Laisvė yra darbo pagrindas. Žmonėms skirta dirbti ne vien tik tam, kad galėtų pragyventi, bet kad pasijustų laisvesni. Gamta visiška dovana nieko nepatiekia - jos vaisiai gaunami darbu. Apvalydamas gamtos jėgas ir palenkdamas sau, žmogus darosi mažiau priklausomas nuo gamtos malonės. Bet negalėdamas vienas atlikti visų darbų, reikalingų žmogaus laisvei ir gerovei, žmogus darosi priklausomas nuo bendruomenės. Ir čia jis gali būti ir būna pavergiamas kito žmogaus, išnaudotojo, arba tokios visuomeninės santvarkos, kuri prislegia jį nemažiau, kaip ir šurkšti gamta. Tokia prievartinė bendruomenė buvo sudaryta Sovietų Sąjungoje, kuri iščiulpdavo atskiros žmogaus jėgas iki šaknų, nepalikdama asmeninės laisvės nei patenkinamos gerovės.

Darbo diena mums primena, kad gyvename krašte, kuris teikia didžiausią laisvę ir atskiros žmogaus laisvei, ir jo darbui.

**Vytautas Landsbergis -
Sorbonos garbės daktaras**

Š. m. gegužės 30 d. Paryžiaus Sorbonos universiteto garbės daktaro vardas buvo suteiktas prof. Vytautui Landsbergiui. Spausdinami tekstai - prof. Pierre Guillot pagiriamasis žodis ir Vytauto Landsbergio kalba - padės skaitytojams patirti šio Lietuvai kultūriškai ir politiškai svarbaus įvykio atmosferą. Prof. Pierre Guillot tekstą iš prancūzų k. vertė Vita Gruodytė.

* * *

Sorbonos profesoriaus Pierre Guillot
pagiriamasis žodis Prezidentui Vytautui Landsbergiui
Paryžiaus Sorbonos universitete
Garbės daktaro vardo suteikimo proga

Tirdamas atmintį jos "neaprepiamuose rūmuose, jos žemėse ir erdviuose sandėliuose", tirdamas reminiscenciją, prisiminimą, prisiminimo prisiminimą, žodžiu, ruošdamasis perprasti laiką, Šv. Augustinas "Išpažinimuose" kalba apie tam tikro pobūdžio talpyklą, kurioje sandariai ir slaptai, sudėliojus daugiau ar mažiau netvarkingai į daugybę skyrių bei stalčių, saugoma tai, ką prirėkus galima atgaivinti, būtent - mūsų refleksijas, vaizdinius, garsus, kvapus, skonių ir lytėjimus.

Mes, visi čia susirinkusieji, artimiausiame ir išskirtinė vieta užimančiame mūsų atminties stalčiuje saugome kruopščiai sudėtus šlovingus ir tragiškus vaizdus, kurių Istorijos vardan niekada negalės paliesti užmarštis: tai šlovingi 1990 m. kovo 11-os vaizdai, kai atsistojusių ir iškeltois susikibusiomis rankomis skanduojančių "Lietuva" parlamentarų akivaizdoje Jums užjuosiamą prezidentinę juosta ir kai pagaliau išskyla Lietuvos vėliava; tai kartu ir tragiški, niūrūs 1991 m. sausio vaizdai, kai sovietų tankai rieda Vilniaus grindiniu link Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pastato, saugomo gausios lietuvių minios, išdrįsusios plikomis rankomis ir kaip visada dainuojančios stoti prieš karo mašiną, kuri jau buvo užsmaugusi kitus laisvės prabudimus.

Jūs, pone Prezidente, buvote šiame Parlamente ir visiems laikams tapote Istorijos veikėju, pirmo plano veikėju Lietuvos istorijoje.

Tačiau kaip iš dėstytojų katedros Jūs atsidūrėte Prezidento kėdėje?

Atverkime šį atminties stalčių, apie kurį kalba Šv. Augustinas, norėjau pasakyti - Jūsų atminties stalčių, ir trumpam sugrįžkime į praeitį.

Jūs gimėte Kaune 1932 m. Gimtajame mieste baigęs vidurinę mokyklą ir Juozo Gruodžio konservatoriją, vėliau Muzikos

akademiją Vilniuje, dėstėte Čiurlionio meno mokykloje fortepioną, apgynęs daktaro disertaciją, buvotė paskirtas dėstytojauti Lietuvos muzikos akademijoje.

1988 m. birželio 3 d., jau prasidejus Perestroikai, šio "persitvarkymo" judėjimo veikiamas Jūs pirmą kartą pasireiškėte politikoje, su keliais draugais intelektualais įkurdamas opozicinį judėjimą "Sąjūdis", kuriam vadovavote ir kuris 1989 m. kovo 26 d. triuškinančia dauguma Jus išsiunčia reprezentuoti Lietuvą Sovietų Sąjungos deputatų suvažiavime Maskvoje. 1990 m. kovo 11-ąją Jūs išrenkamas Aukščiausiosios Tarybos pirmininku ir valstybės vadovu - tai pirmasis nuo 1940 m. įstatų leidžiamasis susirinkimas, išrinktas demokratiniu keliu - ir tą pačią dieną paskelbiatė Jūs krašto Nepriklausomybės atkūrimą. Sovietų Sąjunga bauginimais ir neteisėtu ekonominiu spaudimu verčia jį anuliuoti. Muzikas, pianistas, muzikologas, kitaip tariant, menininkas - ar jis išdrįstų stoti prieš vieną galingiausių pasaulio armijų? Tačiau Jūs, kartu su visais lietuviams, nepalūžtate. Ir čia užklumpa tragiški 1991 m. sausio įvykiai. Sausio 7 d. Maskvos daliniai įžengia į Lietuvą. Rytąjus dieną sovietų manifestantai bando pralaužti Vilniaus Parlamento duris, o vėliau, diena po dienos, rusų desantininkai užima gynybos departamentą, du policijos pastatus ir galų gale nacionalinę televiziją. Tai sausio trylikta. Keturiolika lietuvių bus nužudyta, dešimtys žalos, bet Lietuvos Nepriklausomybė iškovota ir Jūs esate didvyris. Nuo tada, jei parama kartais ir vėluoja, Jums skirti pagerbimai, apdovanojimai, ordinarai yra nesuskaičiuojami. Juos skiria visų pirma, žinoma, Lietuva, taip pat ir Norvegija, Prancūzija (1997 m. suteikusi Garbės legiono kavaleriaus ordiną), JAV, Didžioji

Vytautas Landsbergis

Britanija, Vokietija, Ispanija, Lenkija, Graikija, Italija ir kitos šalys, kurių aš galbūt ir nežinau. Garbės daktaro vardą Jums jau suteikė daugelis Amerikos ir Skandinavijos universitetų.

Turėdama tokius pat ketinimus, garbingoji Sorbona šiandien prie jų prisideda. Tačiau ji nori pagerbti Jums ne vien pasipriešinimo dalyvį bei politikos žmogų, pasižymėjusį savo drąsa. Muzikos ir muzikologijos katedros vardu ji nori kartu atiduoti pagarbą ir pianistui, muzikologui, muzikos kritikui, radijo bei spaudos žurnalistui, poetui ir scenaristui, kompozitoriui ir profesorui, kas Jūs taip pat esate, net jei demarkacijos linija tarp Jūsų politinės bei muzikinės veiklos yra sunkiai apčiuopiama.

Antai nuo 1956 m., pradėjęs muzikos kritiko kelią - ar nesiėmėte neigti ideologijos sąvoką nacionalinėje kultūroje, kad šioji netaptų ideologijos atspindžiu, ir ar nesiėmėte depolitizuoti lietuvių tautinės kultū-

ros? Ar nekojojote prieš uždarumo sąlygomis sklerotiską tautinį meną ir jo inerciją, kartu - ir prieš biurokratiją?

Arba paskirdamas kartu su disertacija didelę dalį savo išskirtinės apimties muzikologinių darbų bei savo pianistinę veiklą didžiam lietuvių dailininkui ir muzikui Mikalojui Konstantinui Čiurlionui, gyvenusiam vos trisdešimt penkerius metus, ar negynėte su juo, jame ir per jį lietuvių tapatybės, krašto meilės, protėvių žemės meilės ir nepriklausomybės, kuriai Jūsų herojus buvo taip atsidavęs? Kadaiše rašėte, kad Čiurlionis nebūtų išgyvenęs esant komunistiniam jungui. Jūs ir pats parodėte neapykantą visam totalitarizmui ir didvyriškai patvirtinote prisirišimą prie šios laisvės, supančiojusios net ir muziką, cenzūrai, aišku, nežinant, kad nuo Schummano ir Chopino laikų ji gali "po gėlėmis slėpti patrankas". Apie Čiurlionį, kurio beveik šimtas

(nukelta į 4 psl.)

Romualdas Granauskas

**ŠVENTO LOZORIAUS DIENA
(gali būti dienoraštis)**

2

(pradžia nr.32)

Galdikas, sako, nekreipė į tai nei menkiausio dėmesio, ramiai apsisvilko kailinius ir įsistojo į veltinius. Paskui išvarė juos visus į lauką, liepė lipti į sunkvežimio viršų. Eržilas tebevertė sienas.

- Nu!... - atkišo į jį vienas šautuvą.

- Vyrai, būkit žmonės! Leiskit atsisveikinti bent su gyvuliais.

Sako, tą valandą kaip tik tai pakilo saulė: skaišti, žvarbi, bet vis tiek pavasariška. Dieną buvo ilgas atlydis, iki pat vakaro nuo visų pastogių tįso varvekliai. Paskui mes juos su šaka daužem ir čiulpėm, jie buvo melsvi ir salsvi, ir visi kvėpėjo stogų kerpėmis.

Galdikas pasuko į tvarto duris. Kyšojo į staktą įkirstas kirvis, jis visuomet ten kyšojo, nes vos ne kasdieną reikėjo iš naujo kalti aptvaro lentas, nors tos ir buvo ažuolinės. Galdikas sudaužė delnu į kirvakočio galą, tuo kirviu nešinas ir įėjo į vidų. Eržilas nutilo. Pasisukę į tą pusę, stribai laukė ir rūkė. Valsčiaus boba sėdėjo įsiropštus kabinoj.

- Ei! - šuktelėjo vienas. - Gal tu ten užvirtai?

Galdikas pasirodė juodame tarpduryje, bet rankose nebelaikė kirvio. Priėjo prie sunkvežimio galo, įlipo ir atsėdė.

- Galim važiuoti, - ramiai pasakė.

O kai ir stribai visi siropštė į viršų, pasakė dar ramiau:

- Bet jūs, ubagai, su mano Juodžiu nevažiositės.

Užpernai aš ir pasakiau Vaitekūnui:

- Nupaišyk juodojo eržilo juodą galvą, jo Betliejaus žvaigždę,

01.29

Šianakt atsibudau toli prieš aušrą ir klausiausi atodėrio lašų barbenimo į palangę. Tai pirmas toks ilgas atodėkis šią žiemą, kada tik pažiūri už lango - vis nulis ir nulis. Paskui man pasigirdo, kad krentantys lašai primena arklio kanopų caksėjimą vieškeliu.

Viešpatie, ar aš ir miegodamas galvoju apie tą eržilą? Ar mes tada, keli Sodos vaikai, iš tikrųjų išdrįsime įžengti į baugią tvarto prietamą ir matėme jį gulintį ant geltonų šiaudų? Gal mes tik prakišom vieną akį pro durų staktą ir greitai movėm atgal į kiemo vidurį, prie šulinio, kur mums atrodė saugiau ir drąsiau? Tačiau šitaip mes beveik nieko negalėjom pamatyti. Jau beveik pusę amžiaus eržilo vaizdas vis stovi man akyse kaip ir galybė kitų vaizdų, kurių - esu tikras - aš niekuomet nemačiau ir negalėjau matyti. Kaip yra kūno randai, gal taip yra vaizduotės randai? Tarpais maudžia, tarpais nurimsta, ir niekuomet negali žinoti, kada vėl pradės mausti. Dabar aš žinau: vienintelis būdas jais atsikratyti - imti juos ir užrašyti, užkoncervuoti kaip kokius agurkus stiklainyje ir paskui ramiai nunešti į rūšį.

Ir ne tik tas eržilas. Tas pats ir su mintimis, kurias galvoji apie kažkada sutiktus ir pažintus žmones. Prisimeni, prisimeni, ir kuo ilgiau galvoji - tuo daugiau vis prisimeni, tačiau niekuomet negali būti tikras, kad tie tavo prisiminimai taip pat tikri: gal tu prisimeni ne vieną, o kelis žmones, tik tai visus savo prisiminimus sukrovi tam vienam, kad šitaip būtų patogiau prisiminti. Tavęs,

pasirodo, tiek ir tėra, kiek prisimeni, ir su tais savo prisiminimais esi vienintelis, - be tavęs, vietoj tavęs, taip pat tu niekas nieko negali prisiminti, ir visus juos nusinešti su savimi į kapą, tam tikra prasme kartu nusitempdamas ir tuos, kuriuos pažinojai. Nieko čia nepadarysi: tu dar kartą palaidosi juos, o jie mirdami palaidojo tave. Gal ir gerai, kad tų prisiminimų niekam negali palikti. Vienas paliktų, antras, trečias, o tam paskutiniajam - kaip reikėtų pakelti?

01.30

Kelias per kaimą eina tiesiai iš pietų į šiaurę, o Aiškūnas atiteka iš rytų, nuo didžiųjų Šauklių ganyklų, vadinamų Lietuvos tundra, ties Laureckio sodyba pasisukdamas taip pat lygiagrečiai su vieškeliais, bet jo niekur nesimato, užstoja medžiai, krūmai, alksnynai ir visokie šabakštynai. Toks nedidelis upelis, o vingiuoja kaip tikra lygumų upė, kiekviename vingyje vis palikdamas pogiles sietuvas: Mosteikinė, Juodeikinė, Anužinė, į jas karštomis dienomis viso kaimo vaikai sueidavo plaukyties, Anužinė, pačioj giliausioj, maudydavo ir arklus. Joje, bjaurybėje, aš vos galo negavau: suėmė didieji bernai, tokį pempę, už rankų, už kojų ir šveitė į patį vidurį, - nori skėsk, nori paktykis į krantą. Paskui nebebijojau tos sietuvos, o Aiškūnas mano prisiminimuose - pati geriausia, pati gražiausia, pati švenčiausia Lietuvos upė, šventėnis ir už Nemuną. Ir visai ne dėl to, kad ant patį jo kranto užaugau.

Po daugelio metų, kai vėl gyvenau Mosėdyje, rudeniniam plikam gruodui suspaudus žemę, numetus lapus alksniams, karklams ir visokiems kitokiems krūmams, kai visur daug plačiau ir toliau matosi, liedsdavomės su gydytoju Intu į "medžioklę" - ieškoti pagonišku dubenėtųjų akmenų. Naršydavom po tuos krūmynus, išvaikščiojom toli aplinkui visais takais ir takeliais, visais papiais, pabaliais, pakrūmėm, paskardžiais ir nuokampiausiom vietom, kur

(nukelta į 4 psl.)

■ Kaip praneša palestiniečių šaltiniai, rugpjūčio 27 d. anksti ryte nukautas teroristinės organizacijos "Palestinos išvadavimo liaudies frontas" generalinis sekretorius Abu Ali Mustafa.

■ Rusija ir Ukraina jau gana seniai ginčijasi dėl Krymo, ir, kaip rodo apklausos, rusai niekaip negali susitaikyti su mintimi, jog Krymas prarastas.

■ Gruzijos prezidentas Eduard Ševardnadze rugpjūčio 26 d. surengė pasitarimą su jėgos struktūrų vadovais dėl pastarosios dienomis padidėjusios įtampos rajonuose, kurie ribojasi su Abchazija.

■ Čekijos Respublika, Vengrija, Lenkija ir Slovakija pritarė Baltijos valstybių priėmimui į NATO su sąlyga, kad į Alijansą taip pat galės įstoti Slovakija bei Slovėnija, po rugpjūčio 25 d. derybų paskelbė minėtų keturių Višegrado valstybių premjerai. Višegrado grupę, pavadintą pagal Višegrado miestą šiaurės Vengrijoje, kur vyko pirmasis grupės viršūnių susitikimas, 1991 m. įsteigė Vengrija, Lenkija ir buvusi Čekoslovakija. Pagrindiniai grupės tikslai yra integracijos į Europos Sąjungą bei NATO rėmimas, taip pat - ryšių regione stiprinimas.

■ Makedonijos albanų maištininkai pagal taikos planą pradėjo atiduoti ginklus šioje buvusioje Jugoslavijos respublikoje išdėstytoms NATO pajėgoms, rugpjūčio 27 d. pranešė albanų Nacionalinės išvadavimo armijos vadai.

■ Estijos narystės Europos Sąjungoje (ES) šalininkų šiuo metu yra daugiausia per visus pastaruosius ketverius metus - 54%. Estijos laikraštis "Postimees" rašo, kad tuo pat metu euroskeptikų sumažėjo iki 39%, nuomonės šiuo klausimu neturi 7% apklaustųjų. Apklausa surengusios firmos "Emor" analitikai pažymi, kad įtakos tokiems rezultatams turėjo aktyvi informavimo kampanija. Tačiau specialistai įspėja, kad vietos politikai gali atšaldyti visuomenės optimistinį požiūrį į Europos integraciją. Pvz., Estijos ministras pirmininkas Mart Laar nepopuliarų Narvos elektrinių privatizavimą atvirai susiejo su Estijos naryste NATO.

Vytautas Landsbergis - Sorbonos garbės daktaras

(atkelta iš 3 psl.)

paveikslų buvo visiškai nesenai iškabinta garbinguose Orsay ir Grenoblio muziejuose, apie Čiurlionį, muziką-dailininką, taip artimą Prancūzijai, net kiek anksčiau už Louis Aubertą ir Albertą Rousselį parašiusi "Miško poema" (1901) ir kiek vėliau nei Debussy sukūrusi "Jūrą" (1907); apie Čiurlionį, šį dailininką-muziką, šį "spalvos garso apaštalą", cituojant Olivier Messiaeną, apie Čiurlionį, artimą Prancūzijai, nes daugelyje jo drobių galima nenuginčijamai atrasti panašumų su Odilonu Redonu ar Puvis de Chavanne, šiojo "Šventojo miško" (1889), kurio centre sėdi Sorbona*, autoriumi; galų gale apie Mikalojų Konstantiną Čiurlionį - embleminę Lietuvos figūrą. Jūs parašėte septynias knygas, daug mokslinių straipsnių ir daugiau kaip šimtą publikacijų spaudoje; Jūs paruošėte septynis jo muzikinio palikimo tomus, keturis dailės albumus, jo raštus ir laiškų rinkinius, įrašėte jo fortepioninę muziką, kurią atliekate visame pasaulyje - neseniai, beje, Orsay muziejuje. O šiandien, visų mūsų didžiausiam malonumui, ją atliksite dar ir šiame Amfiteatre. Jūs netgi sukūrėte scenarijų filmui apie Čiurlionį.

Tačiau Jūsų publikacijos yra skirtos ir kitiems lietuvių menininkams bei muzikantams. Jūs rašėte apie Juozą Gruodį, Jurgį Dvarioną, Osvaldą Balakauską, Bronių Martinaitį. Jums nėsvertimos nei dailės, nei skulptūros, nei literatūros, nei,

žinoma, užsienio muzikologijos sritys.

Rinkinyje "Geresnės muzikos troškimas" surinkote ir išspausdinote kai kuriuos savo kritinius straipsnius. Jie, kaip ir visi kiti, pasižymi originaliu ir itin poetiniu stiliumi, kuris juos išskiria iš visų šiuolaikinės muzikologijos srovių ir liudija Jūsų pašėlusią dvasios nepriklausomybę, netgi pasipriešinimą, būdingą lietuviams, paliestiems Istorijos jėgos ir žiaurumo. Tiesą sakant, mįslingos kai kurių straipsnių antraštės išties stebina: "Atneškite gėlę man iš trigarsio griuvėsių", "Ali Baba ir keturiasdešimt klausytojų" arba "Kam reikalingas Homeras?"

Darbu perpildytame gyvenime Jūs atrandate laiko rašymui - be penkių svarbių politinių knygų išleidote eilėraščių rinkinį, kurio vien pavadinimas sako, ką Jums suteikia poezija ir muzika: "Intermezzo, arba pusvaistis nuo melancholijos".

Šiandien, neapleisdamas muzikos, išlikusios vienu iš Jūsų gyvenimo motyvų, kuri natūraliai perdavėte ir savo vaikams, tapusiems taip pat koncertuojančiais muzikais, Jūs prisiėmėte daugelį politinių įsipareigojimų ir Lietuvoje, ir europinėse Strasbūro struktūrose, kuriose ginatė, ir tai visiškai suprantama, lietuvių interesus.

Ryšiai, siejantys Lietuvą su Prancūzija, nėra nauji. Dėkui Dievui! Mes žinome, kad Vilniaus universitetas buvo įkurtas 1576 m. pagal Sorbonos

modelį. Žinome, kad prancūzų kompozitorius Emmanuelis Chabrier muzikinį išsilavinimą gavo iš lietuvių smuikininko Aleksandro Tarnowskio, 1852 m. atvykusio iš senojo Vilniaus į Overnę. Žinome taip pat, kad poetas Oskaras Milašius gyveno Fontenblo, kad žymus lingvistas ir semiotikas Algirdas Julius Greimas apsisitojo Prancūzijoje, kad filosofas Emmanuelis Levinas gimęs kaip ir Jūs, pone Prezidente, Kaune. Žinome ir tai, kiek romantiško meno, gotikos ir fantastikos istorijai yra nuveikęs Henri Forcillono žentas Jurgis Baltrušaitis, šiame pastate skaitęs daugybę paskaitų. Ir pagaliau argi neturėjome malonumo 1993 m. Muzikos ir muzikologijos katedroje priimti Osvaldą Balakauską? Atėjęs kalbėti apie lietuvių muziką ir savo paties kūrybą, jis be didelių ceremonijų paliko už durų Lietuvos ambasadoriaus Prancūzijoje portfelį.

Todėl pabaigoje norėčiau išsakyti tokį norą: kad šiuos nuo seno tarp Lietuvos ir Prancūzijos megztus ryšius mes sutvirtiname dar labiau - ne tik dabartinėje Europoje ir tarp mūsų šalių, bet ir tarp Vilniaus universiteto, Lietuvos muzikos akademijos ir Paryžiaus IV Sorbonos universiteto, kuris Jus pagerbia šiandien, pone Prezidente, ir Jus pagerbdamas pagerbia pats save.

* Didįjį amfiteatrą puošia milžiniška Puvis de Chavanne freska su simboliniais menus ir mokslus reprezentuojančiais personažais. Freskos centre prie trykštančio šaltinio sėdinti moteris vaizduoja pačią Sorboną.

kau ir pažinau vėliau - po jo mirties. Jį laikė keistuoliu, nekvietė į svarbiausias mokymo įstaigas, ir jis nepaliko žinomų mokinių, tik nežinomus užrašus. Iš tų profesorius Prielgausko užrašų, kuriuos skaičiau kaip muzikologas tyrinėtojas, įsidėmėjau vieną sentenciją:

"Niekas negali išmokyti muzikos. Bet išmokyti mokinius gali ir išmokyti išgirdęs savo vidaus balsą."

Taip, muzika yra ten arba jos nėra. Ji yra ten, kur susitinka kosmosas ir mikrokosmosas. Kosmosas yra ritmas, ir jis gyvena ritmais; o sielos mikrokosmosas, kuris gali tapti vidaus balsu, sulydo karštą beformę pasąmonės magmą su šidabrine

Ar žino premjeras A. Brazauskas, kuo jis pats tiki?

(atkelta iš 1 psl.)

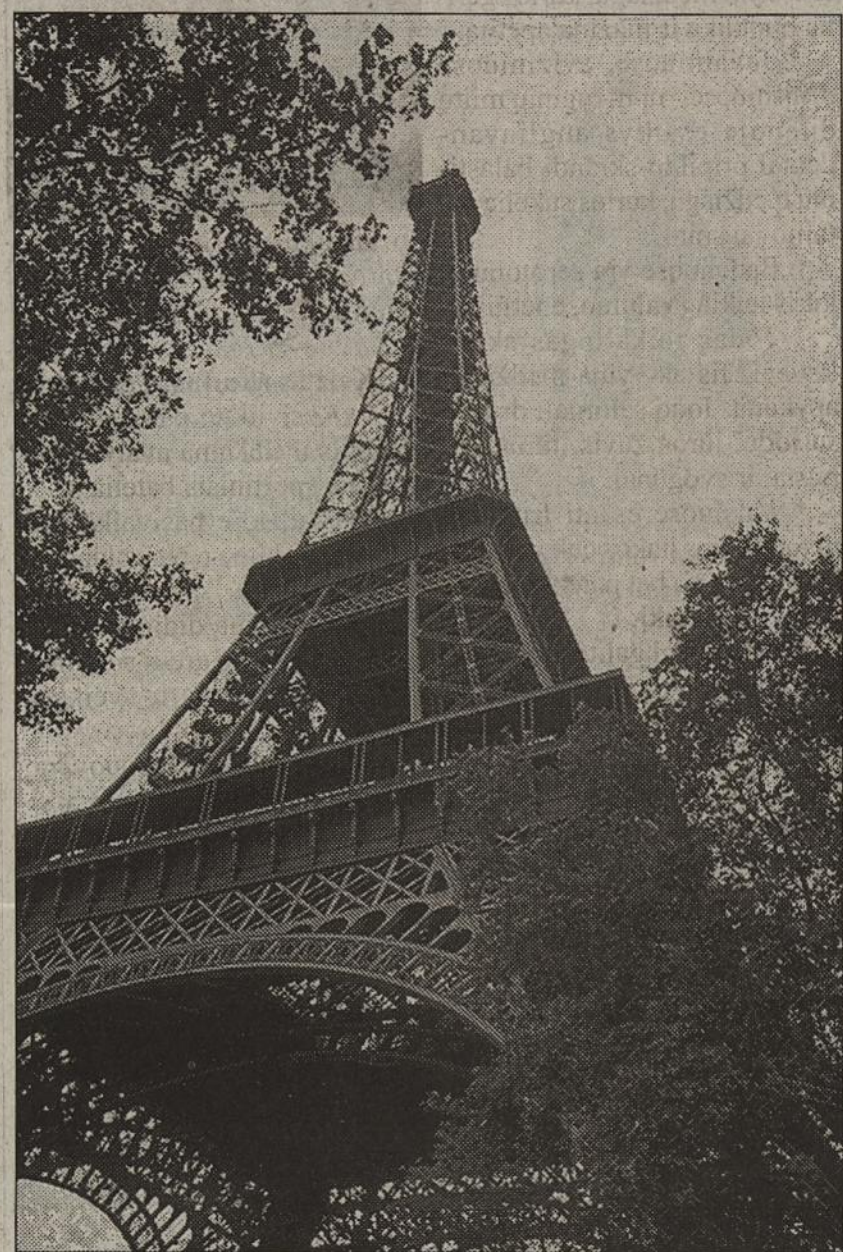
Taigi jo tikėjimas ateitimi, giliau pažvelgus, tampa ne tik iliuziniu, bet ir pragaištingu visuomenei, jei pagrindinių tikslų kompleksas bus pagrįstas laisvų pinigų išmetimu neefektingos žemdirbystės nuostolių kompensavimui.

Šiandien mes pasiekėme 16 proc. nedarbo lygį. Su tokia ūkio politikos idėja mes kukliai maitinsime bedarbius, bet nesu-

teiksime jiems nei darbo vietų, nei šanso patiems imtis iniciatyvos.

Taigi nesiskolindami ir kompensuodami iš savo biudžeto neefektyvaus ūkio sąnaudas, mes konservuojame verslo iniciatyvą, stabdome bet kokius struktūrinius ekonomikos pokyčius ir, priešingai premjero abstrakčiam tikėjimui, atitoliname gerą mūsų valstybės ateitį.

Lauras Bielinis

Eifelio bokštas

V. Magio nuotr.

Vytauto Landsbergio kalba Sorbonos universitete garbės daktaro vardo suteikimo proga. Paryžius, 2001 m., gegužės 30 d.

Pone Prezidente, malonūs kolegos, ponios ir ponai!

Aš norėčiau ir toliau būti muzikas, dažniau nueiti į tą pasaulį ir ten ilgai pasivaikščioti. Amžinai manęs klausia tu pačių dalykų, ir vienas ostinato būdu pasikartojantis klausimas yra apie muziką ir politiką. Paprastai atsakau, kad tai yra tas pats; o Jums dar galiu prisipažinti, kad viena šios veiklos erdvė yra labiau varginanti, užtat kita teikia daugiau laimės. Atspėkit, ką turiu galvoje.

Viską apimtų šviesių Viduramžių *musica munda*, apie

kurią norėčiau išklausyti Sorbonoje nors keletą paskaitų, bet turbūt nespėsiu. Neturiu nė studento togos, nes ten, kur ilgai buvau, jų nesiūdavo.

Ir vis dėlto jaučiuosi atėjęs į egzaminą, iš kurio turiu kaip nors išsisukti. Todėl šį tą papasakosiu.

Prieš daugybę metų Lietuvoje gyveno fortepiono pedagogas, buvęs Varšuvos konservatorijos profesorius Ignas Prielgauskas, kuris turėjo savo originalią muzikos mokymo metodiką. Aš su juo nebuvau pažįstamas, bet susiti-

šimt metrų, atėjom su Intu, nufotografavom, išmatavom. Bet man norėjosi palandžioti pačioj Bartuvos ir Aiškūno santakoj: ir vienoj, ir kitoj, ir dar kitoj pusėj. Ten, Naujokų ganykloj, skurdžioj didžiųjų Šauklių ganyklų liekanoj, upės pakrantėj dar augo keli ažuolai, jų viršūnės aukštai iškeltos, dunksojo virš tamsiai žalių alksnynų. Į kitą Aiškūno pusę persigavom lieptu, dar buvom pačiame santakos trikampyje. Intas, kaip medžiotojo šuo, traškėjo vidury skirpstyno, o aš stovėjau nutilęs ir bandžiau įsivaizduoti, kurioj vietoj nuo skardžio man matytusi apačioj pats gražiausias vaizdas. Pasirodė, kad kaip tik čia aš dabar ir stoviu. Iš skirstyno išlindo Into barzda, prisivėlusį violetiškai rudų lapų:

- Šitai!.. Vieną radau!..

Po tos sėkmės Montekalės aplukoj abiem pradėjo rodytis, kad jų galima rasti po kelis vienoj vietoj kaip kokių grybų. Skirpstynė, pačiame tankumyne, tikrai buvo gražuolis dubenėtas akmuo. Žinoma, ir jis, kaip ir kiti jo broliai, buvo pakastas ir įverstas į duobę, gulėjo beveik dugnu į viršų, apvaliai kaip girnapusė apskaldytas šonais, o viduryje iškalta duobutė pasirodė mums neįprastai gili, daugiau nei pusės sprindžio gilumo. Intas, atsėdęs šalia, tuojau įsirašė akmenį į knygelę. Dabar jau jis amžiams nebeprapul. Bet niekur aplinkui jokio jo porininko nebuvo.

- Žinai, - pasakiau, - einam į kitą Aiškūno pusę.

- Mislįji, kad anoj pusėj tau kas nors bus, - atsiliepė Intas, žiūrėdamas į netoli raudonuojančius bažnyčios bokštus. Dar tik-tai pats vidurdienis, dienos galas dar ilgas, dar daug darbų jo laukia miestelyje. - Anoj pusėj nei skardžio, nei pakilumo, kur tu matei dubenėtąjį akmenį dubioj vietoj?

- Mačiau, - sakau. - O Montekalės aplukoj? Jokių tau ten skardžių, jokių pakilimų. Atmink, kad senieji kuršiai nebuvo tokie šykštuoliai, kaip mes dabar esam. Suradę gražią ir šventą vietą, jie tuo šventumu ir su kitais dalijosi.

- Kur tau ne... - nutęsė Intas.

- Na, matai, santaka čia viena, ir gražumas tik vienas. Iš šios pusės - ateidavo kuršiai prie savo akmens, iš anos - prie savo. Rudenį, pavasarį, kuomet ypač daug buvo tų aukojimų, vienu akmeniu nepasidalyti. Aiškūnas pakilęs, Bartuva patvinus - kaip pereisi į aną pusę? Tad iš anos pusės, sustoję prie savo akmens, o šitie - iš savo, žiūrėjo bendrai į tą patį gražumą...

- Ir ką darė?

- Ką aš žinau, ką darė? Stovėjo, žiūrėjo, širdys džiaugėsi, o prisidžiaugę kiekvienas į savo namus nešėsi. Ar tau to mažai?

- Pasakas tu man čia pasakoji! Bet jei nori, galim nueiti ir paieškoti. Bet nerasim, kur tau tokioj vietoj rasi?... Gražumu dalijosi...

Anoj pusėj išmaišėm alksnyną, koncentriniais ratais apvaikščiojom tuos kelis ažuolus, ūmėdę po lapu - ir tą būtumę pamatė. Buvo čia daug didelių akmenų, didumo kaip pusė stalo, bet nė vienas nebuvo dubenėtas, o mano širdis jautė: čia tikrai šventa vieta - ir akmuo turi būti, nebent kas būtų susprogdinęs ir išsivežęs pamatams.

- Be reikalo... - aiškiai blėso Into ieškojimo aistra. - Einam plautis batų.

Buvom įlipę į tokius neužšalčius šaltinius, amžinus maklynus, nuklotus kaip kilimu šalpusnių lapais, po jais koja smego iki pusės aulo. Nedideliame Aiškūno vingyje akmenų buvo kaip priversta: ir ant kranto, ir upės vagoj. Ant vieno iš jų atsistojęs Intas plovėsi savo guminius, fotoaparatas tabalavo po barzdą, beveik siekdamas vandenį. Buvo pats vidurdienis, skaiti dar buvo saulė, neapsakomai gražiai bėgo Aiškūno vanduo atspindėdamas dangų ir medžių viršūnes, o aš vis galvojau, kodėl nuojauta ši kartą mane apgavo. Šventa ši vieta, šventa! Niekas manęs kitaip neįtikins, pasižiūrėjau į Intą, jis nuo didžiojo akmens jau taikėsi šokti į krantą. Vajėzau! Juk jis ant to dubenėto akmens ir stovė!..

(bus daugiau)

Romualdas Granauskas

ŠVENTO LOZORIAUS DIENA (gali būti dienoraštis)

2

(atkelta iš 3 psl.)

vien tik velniai savo vaikus ir vedė. Intas vis žvalgydavosi sau po kojom, o aš - daugiau aplinkui. Reikia žiūrėti, ar graži vieta. Matyt, mūsų protėviams tai, kas gražu, kartu buvo ir šventa. Ir ne į tai reikia dairytis, ar dabar gražu, o bandyti įsivaizduoti, ar gražu čia galėjo būti prieš kokią pusę tūkstančio metų. Paskui susidaro lyg kokia nuojauta, lyg koks nenusakomas jausmas, atsistoji kur ganyklos pakraštį, žvalgaisi po peizažą, dangų, debesis, kols apima lengva, keista būseną: šitoj vietoj kažkas kitaip, nes ne taip skrenda paukštis, ne taip linguoja smilga, gurga vanduo ir saulė ne taip atsišviečia ant drugio sparnų. Ir ieškok būtinai ažuolino. Žinoma, ne pačių ažuolų, kurie seniai iškirsti visi ligi vieno, o tiktai klausk savęs: ar tikrai jie čia nešlamėjo kartais? Ar nesimato koks visai sutrūnijęs keltas tarp didelių akmenų, ar nevargsta alksnyno tankmėj liaunai pastybes ažuolo jauniklis, praspardyk bato galu velną, pagremžęs paustusj saujoj suspausta žemę. Buvusių ažuolynų žemė visai kitaip kvepia. Ir ieškok. Ir ieškok, ir žiūrėk, kėl atrasi, nuojauta tavęs neapgaus. Ten, kur būta švento, netikėk akimis, o klausykis ar tavo viduje kas nors atsiliepia. Ir saugok tą savo vidinę klausą kaip kažką: šiandien ji taip greitai ir taip lengvai prarandama, o dažniausiai niekada ir neįgyjama. Šventos vietos jausmas - ir pats tartum šventas. Du dubenėtus akmenis aš aptikau visai netoli trobos, kur užaugau, galima sakyti, po nosim, Montekalės aplukoj, gulėjo jie vienas nuo kito per penkiasde-

SVEIKATOS KERTĖ

Kaip numalšinti alkį

Esate įsitikinęs, kad su-
lieknėti galima tik laikantis
griežtos dietos? Iš tiesų dieta nėra
pati geriausia išeitis. Nuolat
kęsdamos alkį jausitės prislėg-
tos ir suirzusios. Užuoat marinu-
sios save badu, vėčiau valgy-
kite natūralius produktus, kurie
malšina alkį, gerina medžiagų
apykaitą ir nėra kaloringi.

* Žirniuose, lęšiuose ir riešu-
tuose yra medžiagų, kurios geri-
na nuotaiką ir mažina apetitą.

* Javiniuose, avižiniuose
dribsniuose, rupių ruginių miltų
duonoje esantys angliavandeniai
pripildo skrandį balasti-
nių medžiagų, kurios sukelia so-
tumo jausmą.

* Bananuose yra serotonino,
kuris teikia žvalumo, energijos.

* Jodas reikalingas skyd-
liaukei. Jis aktyvina medžiagų
apykaitą. Jodo šaltiniai: druska
su jodu, jūros žuvis, jūros ko-
pūstai ir svogūnai.

* Vaisiuose esanti fruktozė
neturi jokios įtakos cukraus kie-
kiui kraujyje, bet patenkina sal-
dumynų poreikį.

* Prieš valgį galite išgerti jo-
nažolių, žemuogių, šėvamedžio
ir mėtų mišinio arbatos - inten-
syvina medžiagų apykaitą.

Pakeliate pėsčiomis

Kankina nemiga, migrena,
virškinimo sutrikimai ir dar visa
galybė nemalonių ligų? Nieko
nuostabaus, jei visą dieną kiurk-
sote neišvėdintoje patalpoje.
Dėl gyno oro ir judėjimo stokos
ilgainiui galite tapti tikrų tik-
riausi „ligų maišeliai“. Kad taip

neatsitiktų, nepatingėkite keletą
kartų per savaitę pakeliauti pės-
čiomis. Ir smagu ir sveika.

Keletas naudingų patarimų

1. Apsivilkite patogiais dra-
bužiais ir tinkama avalyne (ge-
riausia sportiniais bateliais).

2. Pradžioje pasivaikščioji-
mams skirkite po pusvalandį du
tris kartus per savaitę. Vėliau
krūvį po truputį didinkite.

3. Keliavimo greitį pasirinkite
pagal savijautą ir sveikatos
būklę.

4. Jei pajusite kojų nuovargį,
trumpam prisėskite ir atsi-
palaiduokite.

5. Pasistenkite giliai, ritmin-
gai kvėpuoti - ne taip greitai pa-
vargsite ir į kraują pateks dau-
giau deguonies.

6. Po kelionės išsimaudykite
po kontrastiniu dušu (gerėja
kraujo apytaka).

Dr. R.B.

NAUJOS KNYGOS

**Brian Moynahan. RASPUTINAS: ŠVENTASIS NUSIDĖ-
JĖLIS.** Iš anglų kalbos vertė Kristina Aurylaitė. *Vilnius: Tyto alba,
2001. 485 psl.*

Tai „Portretų“ serijoje pasi-
rodęs romanas apie mistiškia-
siai ir paradoksaliausia Rusijos
asmenybę Grigorijų Rasputiną.
XX amžiaus pradžios legenda
tapęs Rasputinas jaunystėje,
praleistoje Sibiro platybėse, bu-
vo girtuoklis, vagis ir mergišius.

Vėliau tapo atsidavusiu šei-
mos žmogumi. Patekęs į im-
peratoriskąjį dvarą įgijo nere-
gėtą neoficialią valdžią, kuria
beatodairiškai naudojosi. Pasak
šaltinių Rasputinas nežinomu
būdu sugebėjo sustabdyti hemo-
filiją sergančio imperatoriaus
sūnaus kraujavimą. Tačiau 1916
metais buvo paslaptingai nužu-
dytas.

Romano autorius B. Moyna-
hanas – buvęs „Sundy Times“
Europos redaktorius ir istorikas dažnai keliauja po Rusiją, tačiau
tik žlugus Sovietų Sąjungai jam tapo prieinami dokumentai, padėję
atskleisti kai kurias šios paslaptingos asmenybės biografijos
detales. Romane panaudoti slapti policijos raportai, ministrų
kabineto posėdžių protokolai, sugriauančios ne vieną populiarią
Rasputino nužudymo versiją.

J. Dusevičiūtė

Sporto žinios

Lietuvos vyrų krepšinio
rinktinė

Po žaidynių Vokietijoje, Eu-
ropos krepšinio pirmenybėms,
prasidėsiančiom rugpjūčio 31 d.
Turkijoje, besiruošianti Lietu-
vos vyrų krepšinio rinktinė,
išvyko išmėginti jėgų į tolimąją
Argentina.

Pietų Amerikos kontinente
lietuviai pirmose rungtynėse
įveikė Puerto Rico atstovus
105:85, o antrose nugalėjo bra-
zilius 92:86.

Trečias jėgų bandymas ne-
pasisekė: mūšikiai pralaimėjo
šeimininkams argentiniečiams
56:67 (lietuvų taiklumo pro-
centas buvo prastas - tik 33%).

A. Sabonis - „Žalgiryje“?

Vis daugiau įvairioje spau-
doje matome žinių, kad mūsų
milžinas Arvydas Sabonis, kaip

atrodo, gauna gana menkus
pasiūlymus iš Portlando profe-
sionalų komandos ir todėl nėra
linkęs su ja pasirašinėti su-
tarties. Jis, kaip teigiama, dar
metus norėtų pažaisti Kauno
„Žalgirio“ komandoje (jis yra
vienas iš jos savininkų - turi 15
procentų akcijų). Todėl, gali-
mas daiktas, jog jį kitą sezoną
matysime toje komandoje,
kurioje jis pradėjo krepšininko
karjerą, nors, žinoma, tuo būtų
sunku tikėti.

Lietuvis laimėjo

Reikia pranešti ir vieną
linksma žinią: lietuvis 28 m.
amžiaus sportininkas Edvinas
Krunholcas šiuolaikinės penkia-
kovės finalinėse pasaulio taurės
varžybose Maskvoje laimėjo I
vietą. Jis šią pergalę pasiekė
pralenkęs 32 sportininkus.

Ed. Šulaitis

Austriškas obuolių pyragas

Tešlai:

200 g miltų,
2 šaukštai aliejaus,
0,5 stiklinės drungno vandens,
žiupsnelis druskos

Įdarui:

60 g razinų,
50 ml romo,
80 g sviesto,
100 g džiovėsėlių,
110 g cukraus,
1 pak. vanil. cukraus,
1 kg rūgščių obuolių,
50 g maltų migdolų,
šaukštelis cinamono,
0,5 citrinos žievelė

Dar reikės:

150 g ištirpinto sviesto,
2-3 šaukšt. cukraus pudros

Suminkyti miltus, aliejų, van-
dėnį ir druską. Išmėsus iš dubens,
rankomis minkyti tol, kol tešla
nelips. Suformuoti rutulį, plonai
aptepti aliejumi, užvožus pašil-
dytu dubeniu, palikti pastovėti
1 valandą. Razinas pamerkti ro-
mė. Keptuvėje ištirpdyti sviestą,
sudėti džiovėsėlius, 10g cukraus
ir vanilinį cukrų, maišant pake-
pinti kol pagels. Atvėsinti.

Obuolius nulupti, išvalyti, su-

pjaustyti plonomis riekelėmis.
Sudėti razinas, migdolus, likusį
cukrų, cinamoną, ir citrinos žie-
velę. Didelį virtuvinį rankšluostį
apibarstyti miltais. Iš tešlos su-
formuoti ritinį, truputį suploti.
Ant rankšluosčio iškočioti ir
suformuoti stačiakampį (50x40
cm). Miltuotomis rankomis at-
sargiai ištempti tešlą kad sta-
čiakampis būtų didesnis (60x45
cm). Apšlakstyti tirpintu svies-
tu, užbarstyti džiovėsėliais, pa-
liekant apie 2 cm kraštą, ant
viršaus sudėti obuolių mišinį.

Orkaitę įkaitinti iki 200 laips-
nių. Tešlą atsargiai susukti iki
pusės, užlenkti laisvus kraštus,
susukti iki galo. Vyniotinį kraštą
į apačią padėti ant sviestiniu
popieriumi išklotos skardos.
Gamybos ceche nukirptas srai-
gių žarnynas konteineriais ve-
žamas į daugelį Lietuvos paukš-
tynų. Naujosios Vilnios gamykla
dirba 6-7 mėn. per metus, ta-
čiau savininkas kasmet priima
apie 80 proc. sugrįžusių dar-
buotojų. Darbuotojai gauna mi-
nimalų - apie 400 litų - atly-
ginimą per mėnesį.

Lietuvos rytas

Posėdžiavo „Pagalba Lietuvai“ direktorių taryba

Orlando, Floridoje vykusio
88-tojo Lietuvos Vyčių suva-
žiavimo metu, rugpjūčio 3 d.,
Grosvenor Resort viešbutyje
buvo susirinkusi „Pagalba Lie-
tuvai“ padalinio direktorių ta-
ryba. Posėdžiui vadovavo di-
rektorių tarybos pirmininkas
Robert S. Boris. Buvo pranešta
apie praėjusių metų veiklą. Per
2000-2001 metus buvo išsiųsta
penki 40 pėdų ilgio talpintuvai,
kurių vertė siekė arti 5 milijonų
dolerių (tai aspirinas, vitaminai,
antibiotikai, vaistai nuo kosulio
ir t.t.). Visi talpintuvai buvo iš-
siųsti per Catholic Medical Mis-
sion Board organizaciją. New
York. Keturi talpintuvai buvo
išsiųsti veltui, o 5-to talpintuvo
persiuntimo išlaidos sieks apie
\$2,100.00. Catholic Medical
Mission Board pranešė, kad juos
patenkina darbas su „Pagalba
Lietuvai“ ir ypač šio padalinio
atstovo dekaną Balio Stankaus
tarpininkavimas Lietuvoje. Visi
talpintuvai pasiekė Lietuvą
nepažeisti.

Gailestingosios Motinos Tere-
sės nakvynė ir globos namus ir
taip pat kardinolo Audrio Juozo
Bačkio amatų mokyklą renkant
aukas įrangai.

2000 m. Gailestingos Mo-
tinės Teresės globos namuose ir
nakvynėje apsilankė virš 18,000
vietinių žmonių. Kasnakt nak-
vojo 50 žmonių ir buvo slau-
gomi 25-50 žmonės per dieną.
Vilniaus arkivyskupija 90%
išlaiko šią ir kitas programas.
Kitos lėšos 10% gaunamos iš
užsienio rėmėjų bei Vilniaus
savivaldybės. Kasmet finan-
savimas vis mažėja. Anksčiau
būdavo skiriama 35,000- 50,000
JAV dol. metams. Šiais metais
socialinės pagalbos progra-
moms savivaldybė skiria ma-
žiau, 14,200 JAV dol.

Pernai, kai Robert Boris su-
sitiko su kardinolu Bačkiumi, buvo
aptarta amatų mokyklos vizija.
Mokyklai pastatas jau buvo, bet
reikėjo įvairių remontų. Kita
labdaros organizacija perėmė
finansuoti remonto išlaidas. Ši

Juozapo seminarijoje, Vilniuje.
Buvo per 176 aukotojų ir su-
aukota 23,562.50 dol. Šiuo
laiku studijuoja 70 klerikų. Dar
53 klerikams reikalinga finan-
sinė parama. Šiais metais du
klerikai baigs keturių metų
programą ir bus pašventinti
dekanais. Buvo paskelbta, kad
kun. Gintaras Grušas paskir-
tas nauju Šv. Juozapo semina-
rijos rektoriumi. Kardinolo
Audrio Juozo Bačkio pakelimo
proga, „Pagalba Lietuvai“ pa-
aukojo \$5,000 jo garbei Carito
programoms: Betanijos sriubos
virtuvei, Vaikų centrui ir Gai-
lestingos Motinos Teresės nak-
vynėi bei globos namams.

„Pagalba Lietuvai“ jau per-
žengė vienuoliktus metus. Per šį
laiką 88 talpintuvai jau nu-
siųsti mūsų vargstantiems bro-
liams ir sesėms. Šios humanita-
rinės ir medicininės pagalbos,
vaistų ir medicininės įrangos
vertė 64,963,887.00 dol.

„Pagalba Lietuvai“ dabar tu-
rės keturias humanitarines prog-

Lietuvos Vyčių organizacijos padalinio „Pagalba Lietuvai“ direktorių taryba (iš k. į
deš.): direktorių tarybos pirm. Robert S. Boris, L.V. organizacijos pirm. kun. Robert A.
Martins, Jr., dvasios vadas prelatas dr. kun. Juozas Anderlonis, valdybos pirm. Regina
Juškaitė-Švobienė, tarybos nariai Frank Petrasukas ir Leonard Kapochus

Buvo pranešta, kad kartu su
medicinine programa, „Pagalba
Lietuvai“ finansiškai rėmė sriu-
bos virtuves, jaunimo prog-
ramas, hospice centrus ir pa-
rapijas, kuriom pagalba yra
reikalingiausia.

Kadangi per pereitus metus
talpintuvų siuntos mažėja, ir
nežinia ar ateityje bus galima
daugiau vaistų siųsti, tad „Pa-
galba Lietuvai“ nusprendė
remti vieną Carito programą -

mokykla bus skiriama vai-
kams, kurie yra benamiai ar iš
daugiavaikių šeimų ir jaunimui,
turinčiam fizes ar protines ne-
galias. Amatų mokyklai reikia
įvairiausių technikos - siuvimo
mašinų, staklių, skalbimo ma-
šinų, džiovintuvų ir t.t.

Buvo pranešta, kad per 2000-
2001 m. septyniolika aukotojų
paaukojo po 2,000 dol. už-
mokėti už metinę stipendiją kle-
rikams studijuojantiems Šv.

ramas: vaistų persiuntimo išlai-
doms padengti (medicininis
fondas), Šv. Juozapo semina-
rijos fondas, Carito projektas
- Gailestingosios Motinos Te-
resės nakvynė ir globos namai,
ir Vilniaus amatų mokyklos
įrangų finansavimas. Rėmėjai
galės pasirinkti kokį projektą
norės paremti.

2000-2001 m. „Pagalba Lie-
tuvai“ direktorių taryba sudaro:
(nukelta 7 psl.)

Kitą kartą, prieš gurkste-

lėdami kolos iš plastikinio
butelio, akimirka susimastyki-
te. Tas butelis ateityje ko gero
bus gaminamas iš mėšlo. Tokių
daiktų, kaip plastikai ar anti-
frizas, gaminimas iš gyvulių
išmatų išspręstų daug eko-
nominių ir ekologinių prob-
lemų, sako Richland, CA mies-
te (JAV) įsikūrusios Naci-
onalinės laboratorijos moks-
lininkai. Naminiai gyvuliai,
ypač karvės, nevisiškai suvirš-
kina savo pašarą, todėl jų mėšle
yra daug angliavandenių ir
baltymų. Angliavandeniai gali
būti atskirti ir paversti tokiomis
cheminėmis medžiagomis kaip
glikoliai ir dioliai, naudoja-
momis gaminant antifrizus ir
tam tikras plastiko rūšis. Savo
ruožtu, gali būti atskirti ir
baltymai, kuriuos galima pa-
versti gyvulių pašaru ar kitais
vertingais produktais. Grupė
pabandė išmatuoti, kiek ang-
liavandenių galima išskirti iš
mėšlo. Tiesa, jie tvirtina, kad
rezultatai dar negalutiniai ir
nenori pateikti jokių skaičių.
Bet specialistai tikisi, kad
mėšlas gali tapti svarbiu iš-
tekliu. Bet kuriuo atveju, to-
kiuos tyrimus verta testuoti vien
todėl, kad gyvulininkystės at-
liekų šalinimui yra išleidžia-
mos didžiulės lėšos.

Isivaizduojate, ką galė-
tumėte padaryti su dažais, kurie
mano esą lazeriu? Nudažę jais
sienas ar kelio ženklus jūs ga-
lėtumėte apšviesti gatves ir pa-
gyvinti miestų iliuminaciją.
Galbūt idėja dar skamba fan-
tastiškai, bet ji gali veikiai tap-
ti realybe. 1999 m. dvi moks-
lininkų, tyrusių naujus dažus,
grupės savo mišinių spindu-
liuojamos šviesos spektruose
pastebėjo keistas smailes. Skir-
tingai nei fluorescuojantys dažai
ar šviesa spinduliuojantys po-
limerai, naujosios medžiagos
atrodė stiprinančios atskirus
šviesos bangos ilgius ir ver-
čiančios juos koherentiškais
lazerio pluoštais. „Visa tai
buvo labai neįprasta,“ sako
Hui Cao iš Šiaurės vakarų
universiteto Evanstone (JAV),
kuris ir aptiko naująjį reiški-
nį. Dabar Kostas Soukoulis,
JAV Energetikos departamentui
priklausančio Ames mokslinio
centro jau yra sukūręs Cao
rezultatus paaiškinančią teoriją.
Ši teorija patvirtina, jog patys
dažai elgiasi lyg būtų la-
zeris. Soukoulis modelis lei-
džia jam numatyti, kokio turi
būti dydžio dalelės, kad įvai-
rių spalvų dažus pavyktų
paversti lazeriais. Dažai yra
gaminami iš tų pačių medžiagų,
kaip ir tradiciniai lazeriai, pa-
vyzdžiui, iš galio nitrido, bet jos
dar yra sumaišomos su cinko
ar titano oksido dažais, kurie
gerai atlieka sklaidančiųjų da-
lelių vaidmenį. Mokslininkai
sako, kad lazeriniais dažais
reikėtų nudažyti dideliame
gylyje dirbančius narus; taip
juos būtų lengviau pamatyti
kilus pavojui. Be to jie galėtų
padaryti ryškesnius vaizdus
plokščiuosiuose displejuose.
Cao taip pat tikisi, kad naujie-
ji dažai galės būti panaudoti
optinio ryšio tinkluose, jeigu
tik pavyktų taip susprausti
išsklaidytąją šviesą, kad ji
sklistų neprarasdama energijos
optinėmis skaidulomis.

JAV ambasadorius Lietuvai aplankė Chicagos lietuvius

Lankėsi PL centre Lemonte, važiavosi ten surengtoje gegužinėje ir Balzke lietuvių kultūros muziejuje Chicagoje

John F. Teft, JAV ambasadorius Lietuvai, parvykęs į Ameriką atostogoms, kelias dienas paskyrė susipažinimui ir su Chicagos bei apylinkių lietuviams. Birželio mėnesio pradžioje savo darbo metines Vilniuje atšventęs diplomatas su lietuviams buvo susitikęs rugpjūčio 12 ir 13 dienomis.

Pirmąją dieną, sekmadienį, svečias, kuris beje, yra kilęs iš Viskonsino valstijos, o jo žmona iš Chicagos priemiesčio - Oak Parko, lankėsi pamaldose Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje kartu su jo žmonos dėde Raymond Celetti iš Hinsdale miesto (ambasadoriaus žmona buvo stiprokai susirgusi, net buvo išvežta į ligoninę).

Ambasadorius buvo nustebinamas Birutės Mockienės vadovaujamo bažnytinio choro, kuris nežiūrint choristų atostogų, sekmadieniui buvo specialiai sukvietas šiam pasirodymui.

Svečiui patiko menas ir lietuviškas maistas

Po pamaldų lydimas LB Vid. Vakarų apygardos pirmininkės Birutės Vindašienės (ji suorganizavo ambasadoriaus priėmimą PL centre), garbės konsulų Vaclovo Kleizos ir Stanley Balzko apžiūrėjo patį PL centrą. Pradžioje užsuko į dovanų prekių krautuvėlę, o po to į Lietuvių dailės muziejų. Ten labai domėjosi dail. Zitos Sodeikienės dailės darbais. Vėliau aplankė liaudies meistrų skyrių, kur jį kalbino ALTV bendradarbis Karilė Vaitkutė, filmuojant pačiam pramogos vedėjui Arvydui Renekiui (beje, šis pasikalbėjimas buvo parodytas per to paties sekmadienio televizijos laidą).

Vėliau buvo aplankyta LB Vid. Vakarų apygardos gegužinė, įvykusi PL centro sodelyje, kurioje dalyvavo ir Lietuvos konsulas Giedrius Apuokas. Ambasadorius čia užkandęs kugelio ir cepelinų, pagirdamas, kad tai buvo "labai skanu". Kuomet svečias pasistiprino, LB Vid. Vakarų apygardos valdybos pirm. Birutė Vindašienė svečią pakvietė

prabilti į gegužinės dalyvius.

Kalbėjo lietuviškai ir angliškai

Savo sveikinimą bei tolimesnę pranešimą pradėjęs lietuviškai (jis kalbėjo gana suprantama kalba), svečias vėliau perėjo į anglų kalbą, nes joje jautėsi žymiai laisviau. Jis nušvietė savo išpuodžius per pirmuosius tarnybos Vilniuje praleistus metus, trumpai apžvelgė atliktus darbus, prisiminė ir priežastis, dėl kurių ne visada galima atlikti tai, kas norima ir ką pageidautų Lietuvoje ar Amerikoje gyvenantieji mūsų tautiečiai.

Ir prieš savo kalbą ir po jos, ambasadorius atsakinėjo į mūsų tautiečių klausimus, pateikdamas gana diplomatiškus atsakymus, kurie, žinoma, ne visus patenkino.

Pirmadienio popietėje ambasadorius J. Teft, šį kartą jau su sustiprėjusia žmona Mary Eleen (beje ji yra italų kilmės amerikietė) atvyko į Balzko lietuvių kultūros muziejų, kur iš anksto buvo numatytas viešas susitikimas (įėjimo mokestis buvo 17.50 dol.) su šiuo retu svečiu. Susirinko kiek daugiau negu šimtinė žmonių, kurių tarpe buvo apie pora dešimčių amerikiečių iš Chicagos-Vilniaus susigiminiavusių miestų komiteto, kurio pirmininku yra Stanley Balzekas.

Čia programą pradėjo pats S. Balzekas, o trumpai kalbėjo vienas "Sistery City" komiteto narys amerikietis, kuris ambasadoriui įteikė šio komiteto išleistą ženkluką. Papietavus, (maistą gamino "Racine Bakery" šeimininkės) S. Balzekas susirinkusiems pristatė ambasadorių J. Teft.

Ir čia jis kalbėjo dviem kalbomis - pradžioje lietuviškai, o po to - angliškai. Jo pasakojimas buvo panašus į sekmadienio pranešimą Lemonte, tik šį kartą jis buvo šiek tiek platesnis. Pabaigoje buvo galima duoti viešus klausimus, nustatant jų skaičių - dešimt. Jie lietuviams daugelį dalykų - vienas, amnestiją ir pan. Tačiau ir čia ambasadorius savo atsakymais nieko negalėjo pradžuginti, nes praktiškai labai mažai ką naujo pasakė (žinoma, iš diplomato daugiau ko sunku buvo tikėtis).

E. Š.

BALSAI IŠ LIETUVOS

Priesagų priesaikos, nieko gramatika

Vladas Braziūnas

„Lietuvoje niekas nenori dirbti“, – teisinio buvęs (jau – „liūdno atminimo“) aplinkos ministras Henrikas Žukauskas.

„Parlamentas padarytas priedėliu prie Vyriausybės“, – konsultavo esamą padėtį Seimo pirmininkas, Naujosios sąjungos vadovas Artūras Palauskas.

Parlamentas, vadinas, negali: priedėlis. Vyriausybė, vadinas, nenori (ne to nori?): irgi priedėlis, bet kitos partijos. Partija priedėlis – kieno? Interesų... „Tam tikrų“ jėgų, galinčių tinkamai tiems interesams atstovauti, reikiamas partijas reikiama laiku iškelti, lemiama – ypač rinkimų kovos – metu tinkamai (tinkama suma) paremti. Gauti (pirkti) pažadų. Ne tų parodomųjų, spalvingais agitaciniais rinkimų kampanijos autobusais vežiojamų – tie mums, paikiems rinkėjams, – o tikrų pažadų, slapčių, užtat tvirtai įpareigojančių ir vykdytinų. Nieko nauja: visada visos partijos, jų parlamentai ir Vyriausybės – interesų priedėliai. Vienintelis gal skirtumas, kad partijos, su skambiais neįvardijamo (paprastai) neįmanomo įvardyti naujumo andai šūkiu atėjusios, viena valdžioje dar ir tebesama – pačios neįsėjamiausios iš visų ligi šiol Lietuvą vairavusių. Lygmašas vežimas viešų populistinių pažadų, ir – ryžtingiausias iki šiol jų, rinkiminių, atsakymas vos tik pajutus rankose vėžias. Vadinas, viešųjų ir tikrųjų pažadų būta – visiškai priešingų? Ilgai tad, matyt, teks laukti, kol nors po truputėlį pradės aiškėti, kieno priedėlis yra valdžios

partijos. Be šito aiškumo ne taip jau ir svarbu, kas yra tų partijų, kas Vyriausybės, kas Seimo priedėlis, priesaga.

Taip gramatiškai įnikus nagrinėti, guodžia nebent nuojauta, jog tos neįvardytos jėgos, savo priesagomis manipuliuojančios, gal dar nėra tokios galingos, jog savim pakeistų – pačią Lietuvos šaknį.

Šaknies reikšmę kartais geba pakeist priedėliai, einantys prieš visą ką, viską šavimi išmėginantys (viskuo išmėginami), viską savo kailiu iškenčiantys. Mes visi ir esam tie priedėliai, valstybės šaknį dar laikantys ne visai pagrauzta. Tylūs, dažnai nusivylę, neįsėjamieji tikrosios savo jėgos, lyg imigrai, kiek prasibundantys ar pažadinami nebent prie balsadėžių, tada lyg ir pradėdam mėginti įsižiūrėti, rinktis, galvoti, bet dažnai jau būna per vėlu, ir savo balsą šurmuly – vėl pradėdam pro šalį...

Tiesa, šiuomet itin sunku nusakyti, kokia šitokio priklausomybės gramatikoj būtų Prezidento vieta. Prezidentas – praesidens – sėdintis priešakyje. Priešakyje mūsų visų, priedėlių, mūsų šaknies? Ar – neduokdie – priešakyje tos priesagų nenorimos, mums (kol kas) neįmanomos įvardyti galūnės? Tos uodegos, nenorinčios dirbti, trokštančios riebiai gyventi, tyliai sau krizenančios ir – vizginančios šunį?

Tada jau mes – šuns vietoj. O gal vis dėlto, jei apversim eksministro žodžius, ta nenorinti dirbti uodega ir yra – tuščias niekas?

A. Landsbergio paskaitos Long Islande

Rugsėjo 7 d., 12:00 val., Freeport Library: Michael Cunningham, THE HOURS, romanas apie anglų rašytoją Virginiją Woolf ir jos romano "Mrs. Dalloway" veikėjų "išsikūnijimus" dabarties JAV (trumpa ką tik lietuviškai išėjusio romano "Tos valandos" recenzija "Darbininke" rugpj. 10 d. nr. 30).

Rugsėjo 12 d., 2:00 val.,

Long Beach Library: Vladimir Putin - SOMETHING OLD? SOMETHING NEW?

Rugsėjo 24 d., 12:00 val., Great Neck Library: Kazuo Ishiguro, WHEN WE WERE ORPHANS, Japonijoje gimusio, Anglijoje užaugusio, gyvenančio ir angliškai rašančio autoriaus romanas: tapatybės problemos, atminties patikimumas, Rytų-Vakarų sąlyčiai.

Calls to LITHUANIA
from 20.9¢/min
Great rates to the rest of the world - any day, any time.
Long Distance Post
1-800-449-0445

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS
New York-Vilnius-New York \$529r.t.
One way to Vilnius \$379
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Restrictions apply

LIETUVA 2001
Pigiausios kainos skrydžiams į VILNIŲ vasarą iš New Yorko, Chicagos, Los Angeles, Detroito, Clevelando, Floridos ir kitų JAV miestų Finnair ir kitomis oro linijomis.
• Mašinų rezervacijos Vilniuje
• Viešbučiai
• 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą
Vytis Travel
40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979
E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.
800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851
Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA
ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 4	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 6	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
September 8	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 9	Philadelphia, PA	1-2 pm
(at St. Andrew Lithuanian Church 1913 Wallace St.)		
September 18	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 20	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
September 21	Philadelphia, PA	11-12 noon
(at Lithuanian Music Hall on Allegheny Ave.)		
September 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 24	Putnam, Ct	2-4 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

VILTIS - Hope
LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836
SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

Sept. 12	Kennebunkport, ME	3 - 4 pm
Sept. 18	Norwood, MA	6:30 - 7:30 pm
Sept. 19	Centerville, MA	3:30 - 5 pm
Sept. 20	Brockton, MA	3:30 - 5 pm
Sept. 21	Lowell, MA	12 - 1 pm
Sept. 21	Lawrence, MA	2 - 3 pm
Sept. 21	Nashua, NH	4 - 5 pm
Sept. 22	Worcester, MA	12 - 3 pm
Sept. 23	Hartford, CT	9:30 - 11 am
Sept. 23	Waterbury, CT	11:30 am - 1 pm
Sept. 26	Putnam, CT	1 - 2 pm
Sept. 26	Providence, RI	4 - 5:30 pm
Sept. 28	Albany, NY	7-8 pm
Sept. 29	Binhampton, NY	9 - 10 am
Sept. 29	Scranton, PA	12 - 2 pm
Sept. 29	Fracville, PA	5 - 6 pm
Sept. 30	Washington, DC	2 - 4 pm
Sept. 30	Brooklyn, NY	1 - 3 pm
Sept. 30	Bridgeport, CT	7 - 8:00 pm

Container leaves for Lithuania Oct. 2, 2001

RigaVen Travel, Inc.
We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to
RIGA -- TALLIN -- VILNIUS
with
FINNAIR
LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"
INESE ZAKIS
136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net
web site: www.rigaven.com

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo
SCHUYLER SAVINGS BANK
24 Davis Ave.
Kearny, New Jersey 07032
Bankas švenčia 75-kerų metų sukaktį!
Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant
• Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA
• Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines
• Paskolas - namų, namų remonto,
Home Equity ir automobilių
• ATM naują mašiną ir korteles
• Tiesioginį pinigų deponavimą
Patogios darbo valandos,
pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos
Kalbame lietuviškai...
Mūsų telefonai: (201) 991-0001
arba skambinkite mums nemokamai:
1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Lietuvių Fondo spaudos konferencija

Lietuvių Fondo valdyba ir taryba liepos 25 d. 12 val. dieną sausukė spaudos konferenciją pranešti Amerikos lietuvių visuomenei, kaip ir kam buvo paskirtas šių metų Lietuvių Fondo uždirbtas pelnas - milijonas dolerių. Mes visi, kurie prašome pinigų iš Lietuvių Fondo, nekantriai laukiame tos dienos, kada sužinosime, ar gavome ir jei gavome, kiek gavome dolerių iš Lietuvių Fondo.

Spaudos konferenciją pradėjo ir ją vedė LF atstovas spaudai Stasys Džiugas. Jis pradžioje pakvietė Lietuvių Fondo tarybos pirmininką dr. Antaną Razmą žodžiui. Dr. Antanas Razma pasidžiaugė Lietuvių Fondo darbais - išdalintomis didelėmis sumomis, kurios padėjo lietuvių išsilaukymui išeivijoje ir taip pat jau daug padėta ir Lietuvai. Iš viso Lietuvių Fondas yra išdalinęs netoli 10 milijonų dolerių. Toliau kalbėjo Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas Povilas Kilius. Jisai dėkojo Perno skirstymo komisijai ir stipendijų pakomisijai už didelį darbą peržiūrint ir įvertinant visus gautus prašymus. Jis prašė, kad spauda atkreiptų dėmesį ir skleistų žinias apie Lietuvių Fondo didelę paramą lietuviškiems reikalams. Apgailestavo, kad posėdyje nedalyvauja, dėl žmonos sveikatos dr. Jonas Valaitis. Dr. Jonas Valaitis yra tas, kuris rūpinasi Lietuvių Fondo dr. Antano Razmos premija. Šios premijos skyrimo komisijos pirmininkė Regina Kučienė pranešė, kad yra sudaryta komisija susidedanti iš trijų asmenų iš Lietuvos ir trijų asmenų iš Amerikos. Iš Lietuvos yra dr. Darius Kuolys, dr. R. Motuzas ir prof. dr. E. Aleksandravičius, iš Amerikos - komisijos pirmininkė R. Kučienė, prof. dr. V. Kelertienė ir D.

skiria Lietuvių Fondas ir taip pat 3 asmenis ir vieną antrininką skiria JAV Lietuvių Bendruomenė. Lietuvių Fondas į Skirstymo komisiją paskyrė K. Ječių, dr. V. Narutį ir R. Steponavičiūtę-Zemaitienę, antrininku paskirtas buvo adv. A. Ostis. JAV Lietuvių Bendruomenės paskirti į Perno skirstymo komisiją buvo dr. V. Bieliauskas, dr. O. Daugirdienė, A. Vitkus, o antrininkė buvo E. Skališienė. Stipendijų skirstymo pakomisiją sudarė Perno skirstymo komisijos pirm. K. Ječius, garbės konsulas V. Kleiza, J. Polikaitis, S. Balzekienė, T. Kulbis ir R. Lukienė. Perno skirstymo komisija turėjo keturis posėdžius. Visuose posėdžiuose dalyvavo be balsavimo teisės LF tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma, LF valdybos pirmininkas Povilas Kilius, LF garbės komisijos pirmininkas dr. Jonas Valaitis ir LF sekretorė Alė Razmienė, kuri protokolavo visus posėdžius. Skirstymo posėdžiai buvo protokoluojami anglų kalba, kaip to reikalauja JAV įstatymai. Pirmasis Perno skirstymo posėdis buvo skirtas susipažinimui su LF tarybos skirstymo gairėmis ir JAV valdžios įstatymais. Antrame posėdyje, vadinamu "apklausos posėdžiu", komisijos nariai turėjo progos pasikalbėti su pagrindiniais paramos prašytojais. O paramos prašytojai turėjo progą išsamiai paaiškinti savo prašymus ir atsakyti į įvairius klausimus. Šiame posėdyje, be Perno skirstymo komisijos narių ir LF dalyvių, dalyvavo: Regina Norušienė (JAV LB Prezidiumo pirmininkė), Juozas Ardys (atstovavo Algimantą Gečį JAV LB KV pirmininką), Birutė Jasaitienė (Socialinių reikalų tarybos pirm.), Petras Kisieličius (atstovavo Kultūros reikalų tarybos pirm. Mariją Remienę),

visoms jos taryboms - \$164,923.00. PLB valdybai ir jos komisijoms \$33,200.00 ir t.t. Jei dalinant įvairiems pasiūlymams tai švietimui buvo duota \$379,254.00, kultūriniais reikalams/menams - \$160,900.00, visuomeniniams - \$366,697.00. Viso išdalinta \$906,850.00. 7 prašymai buvo atidėti antram skirstymui sumoje \$34,000.00. Tad liko \$158,651.00 atidėtiems, nenumatytiems ir skubiems prašymams. Šią sumą komisija galės paskirti antrame skirstyme šių metų rudenį. Taigi Perno skirstymo komisijos darbas yra labai sunkus, reikalaujantis daug laiko ir intensyvaus darbo. Po to kai Perno skirstymo komisija paskirsto visą leistiną sumą, visas paskirstymas yra patvirtinamas LF Tarybos. LF Perno komisija labai sunkiai dirba ir pagal pateiktus prašymus bando kiek galima teisingiau ir daugiau projektų paremti. Visiems spaudos konferencijos nariams buvo išdalintas labai gražiai, kruopščiai ir tvarkingai paruoštas visas Perno padalinimo pranešimas, kurį paruošė LF sekretorė Alė Razmienė. Kada sužinosime, kam ir kiek LF paskyrė pinigų, vieni esame patenkinti, kiti nepatenkinti, vieniems užtenka kiek jie gauna, kitiems per mažai, o tie, kurių prašymai dėl kokių nors priežasčių būna visai atmesti, labai pyksta. Bet ką padarysi, tokia gyvenimo tikrovė, vieni gauna, kiti negauna. Tačiau turėtume būti dėkingi LF žmonėms už bet kokią paramą, nes tie žmonės be atlyginimo dirba, kaupia kapitalą, kad lietuviškas gyvenimas Amerikoje gyvuotų. Ar nebūtų verta mums visiems pagalvoti, o kas būtų jei Lietuvių Fondo šiandien mes neturėtume?

Apie pirmąsias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes Lietuvoje

Prieš dešimtį metų 1991 m. liepos 27 - rugpjūčio 4 dienomis Lietuvoje įvyko IV-sios iš eilės, bet pirmosios tėvynėje Lietuvoje Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, kuriose dalyvavo apie 600 sportininkų iš užsienio, daugiausia iš JAV. Tuo laiku dar reikėjo skristi per Maskvą ir iš Maskvos buvo nusamdytas specialus lėktuvas (daugiausia 100 vietų), kuris skraidino į tėvynę vykstančius Chicago lietuvių sportininkus bei palydovus.

Šiose žaidynėse dalyvavo ne vien tik pavieniai sportininkai, bet ir lietuvių komandos iš Chicago, kitų lietuviškų tautinių šiaurės. Amerikoje. Dalyvavo abiejų Chicago "Lituanica" futbolo bei krepšinio ekipos, kurios rungsi su

taip ir neišaiškintos žudynės Medininkų kontrolės poste ir čia žuvo net 7 jauni Lietuvos vyrai. Žaidynės buvo laikinai pertrauktos, o viena diena, rugpjūčio 3-oji, buvo pašvęsta nužudytų vyrų laidotuviams, kurios sutraukė gal pusę milijono žmonių iš visos Lietuvos ir užsienio. Laidotuvių procesijoje žygiavo ir šimtai lietuvių sportininkų iš viso pasaulio, daugiausia iš JAV. Lietuvių delegacijos vadovu tada buvo dabartinis Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, kuris per laidotuves Antakalnio kapinėse kalbėjo Amerikos lietuvių kardu. Panašius pareiškimus jis padarė ir per Lietuvos radiją bei televiziją.

Šios žaidynės buvo tikrai

mutininkai. Buvo perskaitytas pareiškimas (o jį pasirašė daugelis sportininkų), kuriame buvo reikalaujama surasti ir nužudyti žudikus (tačiau tai, kaip žinome, iki šios dienos dar nėra padaryta).

Todėl šią žaidynių uždarymo šventę, kuri buvo skirta tik džiaugsmui bei pasilinksminimui, lydėjo liūdesio šešėlis, nes prieš porą dienų netoli nuo Kalnų parko esančiose Antakalnio kapinėse atsigulė septyni jauni Lietuvos vyrai.

Šioje uždarymo šventėje kalbėjo Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, kuris pabrėžė: "tegel šis vakaras - draugystės, darnos, solidarumo vakaras - būna ištikimybės, pasižadėjimo Lietuvai vakaras".

Amerikos lietuviai aktyviai dalyvauja daugelyje Lietuvoje vykstančių renginių

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvos, Australijos, Kanados ir kitų tolimųjų ar artimesniųjų valstybių lietuvių sportininkais. Tai iš tiesų buvo tikrai nuostabi ne vien tik sporto, bet ir Pasaulio lietuvių jaunimo manifestacija.

Gaila, kad šios žaidynės jau 1995 ir 1998 metais vis susilaukdavo mažesnio susidomėjimo ir daugiau jų tėvynėje nuspręsta neberengti, nes nei užsienio lietuviams sportininkams, nei Lietuvoje gyvenantiems sportininkams užsienio svečiai pasidarė lyg ir nusibodęs nelabai įdomus reiškinys.

1991-jų metų žaidynės yra atmintinos ne vien tik dėl gražių bei įdomių sportinių momentų. Jų metu, liepos 31-ją d., įvyko

įspūdingos, ne vien tik dėl sportinių momentų. Rengėjai ir Lietuvos žmonės rodė didžiulį dėmesį tautiečiams iš užsienio: stengėsi jiems kuo geriau įtikti, gražiau globoti. O atvykėliai, kurių gana didelė dalis pirmą kartą matė savo tėvų žemę, irgi ne vien tik rungtyniavo stadionuose ar aikštelėse, bet taip pat norėjo geriausiai pažinti tėvynę bei savo tautiečius. Atrodė, kad panašūs vaizdai tęsis metų metus, tačiau, deja, taip nebuvo...

Atmintin labai įstrigo žaidynių uždarymo iškilmės Kalnų parke 1991 m. rugpjūčio 4 d. Čia pradžioje tylos minute buvo pagerbti Medininkų pasienio poste žuvusieji policininkai ir

Žaidynių uždarymo metu kalbėjo ir Lietuvos ministro pirmininko pavaduotojas Zigmas Vaišvila. Žaidynių organizacinio komiteto pirm. Romualdas Ozolas paskelbė, kad IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynės uždarytos. Dukart olimpinė čempionė Angelė Rupšienė nuleido žaidynių vėliavą, buvo užgesinta ugnis aukure.

Kaip atsimename - 1995-siais Lietuvoje vyko V-jį panaši sporto šventė (ji taip pat dar buvo gana gausi ir įdomi), o 1998-siais - surengta šeštoji, kartu su II Lietuvos Tautine olimpiada. Šis renginys buvo pats kukliausias.

E. Š.

JAV LB visuomeninių reikalų taryba informuoja

(atkelta iš 2 psl.)

Bruce Jackson. Į pokalbį įsijungė 275 dalyviai.

Birželio 30 d., George Washington universitete, Washington, JAV LB Visuomeninių reikalų taryba, kartu su vietos apylinke ir Baltimore-Washington jaunimo sąjungos skyriumi, surengė vienos dienos seminarą aptarti, kaip lietuviškais tikslais vystyti mums palankią visuomeninę veiklą Amerikoje. Renginys sutraukė apie 35 dalyvius iš rytinio pakraščio, įskaitant Bostoną, Connecticut, New Yorką, Philadelphiją ir Washingtoną. Tarp kalbėtojų buvo JAV LB VRT nariai dr. Elona Vaišnienė, Darius Sužiedelis ir Arvydas Remėza. Programoje taip pat dalyvavo Asta Banionytė, Arvydas Barzdukas, Lietuvos Ambasados patarėjas Renatas Norkus, Jaunimo Sąjungos vicepirmininkas ir JAV LB Washington įstaigos stažuotojas

Marius Petrušonis bei Ina Navazelskis tuo laikuėjusi JAV LB Washingtono įstaigos direktorės pareigas. Seminare buvo susilaukta ir ypatingo svečio, Lietuvos Seimo nario bei Vilniaus universiteto politologo dr. Algirdo Griciaus, kuris supažindino su vyksiančiomis Lietuvos vyriausybės permainomis.

Valstybiniame lygyje, liepos mėnesį Washingtono lankėsi Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, kuris NATO bei kitus reikalus aptarė su JAV Atstovų rūmų pirmininku kongr. Dennis Hastard bei kitais įtakingais Kongreso atstovais ir valdžios pareigūnais. Nuo pat savo atvykimo kovo pradžioje ambasadorius V. Ušackas ir jo ambasados darbuotojai energingai ir efektingai dirba puoselėjant Lietuvos pakvietimą į NATO.

(pabaiga kitame nr.)

JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos informacija

Posėdžiavo "Pagalba Lietuvai" direktorių taryba

(atkelta iš 5 psl.)

Lietuvos Vyčių Centro vadovas Robert S. Boris, vadovo asistentė Regina Juškaitė-Švobienė, valdybos dvasios vadas prelatas dr. kun. Juozas Anderlonis, L.V. centro valdybos pirmininkas - Robert A. Martin, Jr., nariai: Marytė Abbott, Anthony Alexander, Anne T. Baronas, Len Kapochus, Frank Petruskas, Michael Shea.

2000-2001 m. "Pagalba Lietuvai" valdyba buvo direktorių patvirtinta. Ją sudaro: dvasios vadas kun. J. Walter Stanievich, pirmininkė Regina Juškaitė-Švobienė, pirmininkas emeritus Robert S. Boris, vicepirmininkas Michael Shea, vicepirmininkas teisiniais reikalais Saulius Kuprys, sekretorė/išdavininkė Theresa Stasiulaitis, patikėtiniai Valentina Bulotienė ir Stella Hotra ir tvarkdarys Patricia Zyren.

Regina Juškaitė-Švobienė

Lietuvių Fondo 2001 m. stipendijų pakomisija (iš k. į deš.): Vaclovas Kleiza, Ramunė Lukienė, Kęstutis Ječius (pirm.), Sigita Balzekienė, Tadas Kulbis ir Juozas Polikaitis

Bindokienė. Ši komisija gavo 14 prašymų-pasiūlymų. Komisija šią 25 tūkstančių dolerių Lietuvių Fondo dr. Antano Razmos 16-osios premiją paskyrė Vasario 16-osios gimnazijai Vokietijoje.

Kęstutis Ječius, Perno skirstymo komisijos pirmininkas kalbėdamas sakė, kad prašymų buvo labai daug - 270 prašymai paramai ir 178 prašymai stipendijoms - iš viso virš 3,370,000.00 dolerių. Tuo tarpu Lietuvių Fondas leido paskirstyti šiais metais vieną milijoną ir pernai metų likutį \$15,501.00 viso \$1,015,501.00. Jis pristatė Perno skirstymo komisiją, kurią sudaro 6 asmenys ir du antrininkai. Į tą komisiją tris asmenis ir vieną antrininką

Juozas Polikaitis (atstovavo Švietimo tarybos pirm. Dalilę Polikaitienę), Dalia Badarienė (trečios bangos LB KV vicepirm.), Jonas Račkauskas (LT ir SC pirm.) ir Vaclovas Morkus (Jaunimo centro tarybos pirm.). O stipendijų skirstymo posėdis, sako, tęsėsi beveik 11 valandų. Paskutinis Perno skirstymo posėdis tęsėsi net 14 valandų.

Visus gautus prašymus visi Perno skirstymo nariai peržiūrė ir pagal Lietuvių Fondo nustatytas gaires įvertina, paskiria ar atmeta. Lietuvių Fondo skirstymo gairės yra nustatytos pagal IRS įstatymus, kurių negalima peržengti. Stipendijoms buvo paskirta iš viso \$144,190.00. JAV LB KV ir

Pabaigoje visi prie vaišių kalbėjo ir diskutavo šių metų Lietuvių Fondo "derlių" ir didelių pinigų paskirtus įvairiems lietuviškiems pasireiškimams. Visi lietuvių turėtų atkreipti dėmesį į labai reikalingą Lietuvių Fondo paramą įvairiems lietuviškiems pasireiškimams. Jei šiandien neturėtume Letuvių Fondo ir jo kasmetinio pinigų paskirstymo, mūsų lietuviškas gyvenimas Amerikoje, jei dar būtų, būtų visai kitoks. Todėl aukokime Lietuvių Fondui, užrašykime jam palikimus, kad ateityje jo pagrindinis kapitalas augtų ir Lietuviškos institucijos galėtų gyvuoti gaudamos paramą iš Lietuvių Fondo.

Birutė Jasaitienė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Šį pirmadienį - rugsėjo 3 d. - Labor Day. "Darbininko" įstaigos bus uždarytos. Taip pat bus uždarytos LK Religinės Šalpos ir Tautos Fondo įstaigos.

Rugsėjo 8 d. - Marijos Gimimas, Lietuvos tautinė šventė.

Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, rugpjūčio 24 d. sugrįžo iš Europos į savo rezidenciją Pranciškonų vienuolyne Brooklyn, NY.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 v. v. iki 4:45 v. v. anglų arba lietuvių kalbomis.

Misijonierius kun. Gordon Kusi, dirbęs Obuasi, Ghana, misijoje, rugpjūčio 26 d. visų mišių metu kalbėjo parapijiečiams. Pagal vyskupijos tradiciją, antroji rinkliava tą dieną buvo renkama toms misijoms, kuriose minėtas kunigas Afrikoje dirba.

Pirmąjį mėnesio penktadienį, rugsėjo 7 d. įvyks šventosios valandos apeigos prieš 12 val. vidudienio mišias.

Allen Organ kompanijos darbuotojai atvyks rugsėjo 11 ir 12 d. (antradienį ir trečiadienį) išardyti senus vargonus ir įdėti naujus. Nauji vargonai parapijai kainavo 54,000 dol. Tikimės, kad šiuo metu paskelbtas naujų vargonų lėšų telkimo vaju padės parapijai padengti išlaidas. Dėkojame asmenims, kurie gana gausiai atsiliepė į šį vaju.

Cardinal Spellman Council of the Knights of Columbus nariai rugpjūčio 26 d. dalyvavo 10 v. mišiose. Dalyvavimo tikslas buvo įvesdinti ateinančių metų naujos valdybos narius. Jie yra verti mūsų visų pagarbos ir maldu, nes daug laiko praleidžia skelbami Evangeliją savo įsteigtose apylinkėse.

Idomus muzikos koncertas įvyks trečiadienį, rugsėjo 5 d. parapijos salėje. Koncertą praves Carnegie Hall muzikinis ansamblis "Imani Winds." Iš anksto dėkojame parapijos "Golden Age Club" nariams, kurie parūpins kavos ir pyragaičių po koncerto.

STASYS BARAS APDOVANOTAS MEDALIU

Stasys Baras, žinomas Chicago solistas bei visuomenininkas, gegužės 12 d. buvo apdovanotas "Ellis Island Medal of Honor." Šis medalis buvo įsteigtas 1989 m. Kasmet išrenkami keliąsdešimt iš emigrantų kilusių Amerikos piliečių, kurie yra ypatingai pasižymėję verslo, meno, politinėje ar visuomeninėje veikloje. Išlaidos vyko net dvi dienas:

gegužės 11 ir 12 šv. Patriko katedroje, Waldorf Astoria viešbutyje ir pačioje Ellis saloje. Tą vakarą medalius gavo 139 asmenys. Iki šiol šiuo medaliu yra apdovanoti 8 lietuviai: vyskupas Paulius Baltakis, OFM, Stasys Baras, dr. Vytautas Bieliauskas, dr. Kazys Bobelis, dr. Juozas Kazickas, kun. Kazimieras Pugevičius, dr. Antanas Razma ir Aleksandras Vakselis.

ELENA IR JONAS ŽUKAI PALIEKA NEW YORKĄ

Daugiatautis New Yorkas tarp milijonų gyventojų turi ir lietuviškai kalbančių žmonių, ilgiau ar trumpiau savo likimą susijusių su šiuo unikaliu miestu. Daug iš mūsų čia rado prieglobstį ir savo veiklą prisidėjo prie miesto kultūrinio ir ekonominio klestėjimo.

Viena iš tokių lietuviškų šeimų - tai **Elena ir Jonas Žukai** - rugsėjo viduryje persikelia gyventi į Baltimore, MD. Žukų šeima 52 metus pragyveno New York'e ir buvo neatsiejama lietuviškos veiklos dalis. Man teko garbė pažinti šią inteligentišką šeimą, tad noriu pasidalinti mintimis apie jų gyvenimą ir veiklą su "Darbininko" skaitytojais.

Elena Žukienė užaugo Žemaičių Naumiestyje pašto tarnautojų šeimoje. Lankė vokiečių mokyklą, tad vokiškai kalbėjo laisvai. Kadangi mokslas gerai sekėsi, tai baigusi mokyklą, išvyko studijuoti teisę į Kauną, Vytauto Didžiojo universitetą. 1938 m. Priskelimo bažnyčioje Kaune sumainė žiedus su Jonu Žuku, ir 1939 m. gimė jų sūnus Algimantas. Dėl įsisiūbuojančio Antrojo pasaulinio karo ir šeimyninių priežasčių Elena negalėjo baigti universiteto studijų. 1944 metais su šeima pasitraukė į Vokietiją.

Jonas Žukas New Yorko lietuviams ir visai JAV išeivijai yra puikiai pažįstamas savo garsiais vargonų koncertais įvairiuose JAV miestuose. Keliomis progomis aš jau esu rašęs apie gerbiamo maestro veiklą išeivijos ir Lietuvos spaudoje, tad priminsiu darsyk šiek tiek apie jo pasiekimus.

Jonas gimė ir užaugo Švėkšnoje vargonininko šeimoje. Baigęs gimnaziją 1926 m., išvyko studijuoti į Kauno konservatoriją, kur vargonuotoi mokėsi pas Juozą Naujį, o fortepijonu skambinti pas Balį Dvarioną. 1933 m. baigęs konservatoriją, kaip puikus studentas su valstybine stipendija išvyko į Paryžių toliau gilinti vargonų meistriskumą pas garsų vargonų pedagogą Marcel Dupre. Paryžiuje praleido ketverius metus, tarp daugybės vėliau pirmo ryškumo pasaulio žvaigždėmis tapusių vargonininkų, kompozitorių ir kitų atlikėjų. Į Kauną sugrįžo jau kaip konservatorijos dėstytojas, tačiau nebeilgai teko dirbti, nes užklupusi karo banga ir sovietinė okupacija privertė trauktis į Vokietiją.

Vokietijoje, Bulertal miestelyje prie Baden'o miesto pragyvenusi penkerius metus, 1949 metais Žuku šeima atvyko į New Yorką. Čia nedelsiant įsiliejo į lietuvišką kultūrinį gyvenimą. Elena Žukienė buvo aktyvi New Yorko moterų organizacijų narė. Ilgus metus dirbo Chase Manhattan banke instruktore. Sūnus Algimantas šalia amerikiečių mokyklos lankė ir šeštadieninę lituanistinę mokyklą.

Jonas Žukas JAV išvystė plačią muzikinę veiklą, rengdamas solinių vargonų rečitalius ir dalyvaudamas religiniuose koncertuose, daugiausia su Brooklyne

Žukų šeima ankstesnėje nuotraukoje. Sėdi Elena Žukienė; stovi iš k. Algimantas Žukas, Jonas Žukas.

esančios Apreiškimo parapijos choru ir solistais. Jo koncertai skambėjo New York'e, Chicagoje, Washingtone, DC, didžiojoje Nacionalinėje Bazilikoje, Baltimorės ir Philadelphijos katedrose, Torontie ir kt.

J. Žuko vardas buvo ištrintas sovietinėje Lietuvoje. Tačiau džiugu, kad jau į pirmuosius mano rašinius apie maestro veiklą atsiliepė muzikologai iš Lietuvos. Per pastaruosius dešimt metų Lietuvoje J. Žukui buvo paskirtos bent trys muzikinės radijo laidos, kuriose klausytojai buvo supažindinti su maestro muzikine veikla, skambėjo jo koncertiniai įrašai. J. Žuko vardas buvo minėtas televizijos muzikinėse laisdoose, taip pat įvairiuose seminaruose ir paskaitose. Šiais metais Lietuvos Muzikos Akademijos absolventė Eglė Šeduikytė-Korienė savo magistro laipsniui gauti diplominiame darbe "Lietuvių vargonininkų mokyklos iki 1944 m." daug dėmesio skyrė J. Žukui, naudodama medžiagą tiek apie jį, tiek ir iš paties vargonininko asmeninių archyvų.

Elena ir Jonas Žukai gali didžiulis savo sūnui Algimantui, kuris pasiekė neeilinių aukštumų mokslo srityje. Ilgametės studijos jį atvedė į aukštus pasiekimus fizikos, inžinerijos ir astronautikos srityse. Apie jo veiklą galima visus keturis "Darbininko" puslapius prirašyti, tačiau tepaminėsiu tik keleris detales.

Dr. A. Žukas yra balistinės fizikos specialistas. Studijavo Brooklyno Politechnikos institute, vėliau Delaware universitete. Tarnavo JAV armijoje, kur įgijo karininko laipsnį. Mokslų daktaro

laipsnį įgijo 1973 metais Arizonos universitete. Ilgus metus dirbo JAV Balistinių tyrimų laboratorijoje, nuolat skaitė ir tebeskaito paskaitas įvairiuose universitetuose ir seminaruose. Kaip paskaitininkas lankė Japonijoje, Italijoje, Anglijoje, Australijoje, Kanadoje ir kitose šalyse ir tenykdėsiuose universitetuose. Be daugybės straipsnių įvairiuose mokslo žurnaluose, dr. A. Žukas yra bendraautorius dviejų mokslinių knygų, taip pat ruošia savo leidybai savo paties knygą fizikos srityje. Jo nuopelnai yra įvertinti daugybe apdovanojimų, kuriuos suteikė JAV Karo Akademija, JAV Armijos Balistikos Tyrimų Laboratorija ir kt. 1977 metais buvo pagerbtas specialiu apdovanojimu, kurį suteikė JAV prezidentas Jimmy Carter. Su šeima gyvena Baltimorėje, MD, nuo 1964 m.

Truputėlį liūdna, kad Elena ir Jonas Žukai apleidžia New Yorką, tačiau, kaupiantis metų naštai, jiems tikriausiai bus patogiau būti arčiau sūnaus, kuris nenuilstamai rūpinasi tėvais. E. ir J. Žukai išsirinko gražų butą netoli sūnaus Algimanto Baltimorės mieste, apsupat parku ir žalumais. New York'e jie palieka daug puikių draugų, tačiau Baltimorėje taip pat turi gražų ir turtingą lietuvišką gyvenimą, kuriuo iškilusis vargonininkas su žmona galės pasidžiaugti.

Norėčiau savo šeimos ir savo paties, o taip pat ir visų newyorkečių vardu padėkoti Elenai ir Jonui Žukams už gražią ir prasmingą lietuvišką veiklą ir palinkėti jiems stiprios sveikatos ir ilgų gyvenimo metų!

Virginijus Barkauskas

SKELBIMAI

27 centai skambinant į Lietuvą, 5,5 cnt. JAV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6,00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasiidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Anonimas (A. D.) aukojos 20 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Ieškoma auklė ir namų šeimininkė (3 vaikai) Nyak, NY apylinkėse. Reikia susikalbėti angliškai ir turėti leidimą vairuoti automobilį. Skambinti Ligijai tel. (845) 358-8767. (sk.).

SIŪLOMI geri darbai moterims dirbti vaikų auklėmis arba namų šeimininkėmis. Atlyginimas nuo 350 dol. iki 450 dol. savaitei. Galima gyventi šeimose. Būtinai minimalus anglų kalbos mokėjimas. Skambinti Joanai 718-894-1352. (sk.).

Išnuomojamas kambarys vienai moteriai Richmond Hill rajone. Skambinti po 6 v. v. tel. (718) 805-7831. (sk.).

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, rugsėjo 8 d., nuo 12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

Išnuomojami du kambariai Cypress Hills rajone antrame aukšte. Pageidaujama vienas ar du žmonės. Reikia dalintis virtuve ir vonia. Skambinti: (718) 847-6422. (sk.).

Lietuviai, gyvenantis Hiram, ME, -- ieško darbininkų miško darbams (pastovus darbas). Pradinis atlyginimas 6 dol. į val. Reikalingas darbo leidimas. Duodama gyvenvietė. Gali būti šeima.

-- siūlo gražioje poilsio vietoje praleisti atostogas. Galima medžioti.

-- parduoda žemės sklypus namų statybai. Galima pirkti ir didesnius sklypus.

-- daugiau informacijų gausite paskambinę tel. (207) 625-4758. (sk.).

Apreiškimo parapijos Taryba

maloniai kviečia visus į parapijos metinę

GEGUŽINĘ - PIKNIKĄ

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY
sekmadienį, rugsėjo 16 d., 12 val. vid.

Veiks bufetas su šiltais patiekalais, gardumynais ir atgaiva.
Įvairios loterijos, žaidimai vaikams, lietuviškų prekių stalas

Muziką gros DJ

Įėjimas nemokamas

Prel. Albertas Kontautas (Contons) Humerock, MA. apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų spaudai.*

A. J. Vytyvis, Woodhaven, NY, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą "Darbininkui".*

Edmundas Vaičiulis, gyv. Woodhaven, NY, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Jis taip daro jau treti metai. *Nuoširdžiai dėkojame mūsų buvusiam talkininkui už dosnią paramą ir už įvairias kitas paslaugas.*

SKELBIMAI

Palangoje, netoli jūros **parduodamas dviejų kambarių butas** pirmame aukšte. Yra virtuvė, vonia, tualetas, balkonas, rūšys, telefonas. Namas plytinis penkių aukštų. Skambinti Irenai į Lietuvą: 011-370-58-52832. (sk.)

Priimsime gyventi rimtą, negeriantį vyrą nuosavo namo rūsyje, Bronx, NY, už pagalbą laisvu laiku remontuojant namą viduje. Skambinti tel. 718-796-1768; palikti žinutę skambinant 718-601-2910. (sk.).

Prie Trakų parduodama sodyba (1,7 ha) gražioje vietoje. Mūrinis dviejų aukštų namas; yra

rūsų, garažas, pirtis, baseinas, židiny, sodas. Namo nuotraukos: <http://lthome.scierranet.com/Tel/Fax: 1 215-464-7069; E-mail: nicholas@scierranet.com> (sk.)

"Vilties" siuntinių agentūra vėl priims siuntinius į Lietuvą sekmadienį, rugsėjo 30 d., nuo 1 iki 3 val. popiet. "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Dėl daugiau informacijų skambinti (617) 269-4455. (sk.)

NAUJOVĖ NEW YORKE: kelių rūšių juoda duona, taip pat baltesnė plikytą, **importuota iš Lietuvos,** gaunama: Baltic Star Food Production parduotuvėje, 87-18 112th St., Richmond Hill, NY 11418. Tel. (718) 846-9094. (sk.)